

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2022/23:31

Fredagen den 10 mars

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Elisabeth Svantesson

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 14 februari 2023

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 14 mars 2023

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 9. God morgon, alla! Ett särskilt god morgon till finansminister Elisabeth Svantesson med medarbetare, statssekreterare och alla kloka personer från finansén. Varmt välkomna hit.

Vi börjar med den första punkten på föredragningslistan, nämligen ekonomiska och finansiella frågor. Vi har en åtterrappport från mötet 14 februari. Finns det något att tillägga till det skriftliga?

Anf. 2 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Ni har fått den skriftliga sammanställningen. Jag tänker bara poängtera en del av det ni har fått, nämligen att det blev en lång och konstruktiv diskussion om frågan om översynen av den ekonomiska styrningen. Det visade sig att medlemsstaterna började närma sig varandra på några av de övergripande och centrala frågorna. Efter det har det skett mycket arbete, och det återkommer vi till under en senare punkt.

Jag vill också passa på att säga innan ordföranden släpper ordet fritt för frågor att innan den här veckans Ekofin kommer det att vara en makroekonomisk dialog med arbetsmarknadens parter på EU-nivå. Den dialogen sker ett par gånger per år, och jag kommer att leda det mötet i egenskap av ordförande i Ekofin.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor med anledning av åtterrapporten. Vi kan lämna den punkten.

Vi kommer in på Icke lagstiftande verksamhet, dagordningspunkt 3, Den ekonomiska återhämtningen i Europa, 3 a Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Här kommer kommissionen att ge en uppdatering om genomförandet av RRF. Eftersom det var ett tag sedan vi pratade om den kan jag nämna att reguljära utbetalningar har betalats ut till elva av 27 medlemsstater. Det handlar om 144 miljarder euro som har betalats ut i förhandsutbetalningar, lån och bidrag, till medlemsstaterna. Utöver det kommer kommissionen också att informera om ett nyligen publicerat meddelande där man också tydliggör sin bedömning av delmål och mål, det vill säga när de partiella utbetalningarna kan bli aktuella.

Vår ambition som ordförandeland är att en diskussion om RRF:s bidrag till den gröna omställningen och till att minska beroendet av rysk gas och ryska fossila bränslen. Inför det har vi tagit fram en ordförande-not, som nämnden också har fått ta del av. Hela syftet är att rikta in diskussionen och utbyta erfarenheter och följa upp revideringen av återhämtningsplanerna, särskilt med anledning av REPowerEU.

Då kommer jag till regeringens ståndpunkt i frågan. Regeringen stöder ordförandeskapets ambition att följa upp genomförandet av RRF och att ha en diskussion om facilitetens bidrag till den gröna omställningen. Regeringen anser att det är viktigt att rådet kontinuerligt följer upp genomförandet av RRF och att facilitetens storlek och betydelse motiverar återkommande diskussioner i rådet om RRF.

Anf. 5 LORENA DELGADO VARAS (V):

Diskuterar ni hur energimarknadens grunder påverkar?

Anf. 6 YUSUF AYDIN (KD):

Ordförande! Jag tackar finansministern för redogörelsen.

Nu kommer REPowerEU också att delvis finansieras genom RRF. Det är bra. Vi tycker också att det är viktigt att det inte tillkommer fler instrument utanför EU-budgeten. Det är ändå bra att man kan hantera detta inom budgeten.

Nu är ett direktiv om energiprestanda på väg för att uppnå REPower-målen. Där finns lagstiftning om miniminivåer för energiprestanda. Det betyder att medlemsstaterna kan söka medel från återhämtningsfonden för att renovera byggnader så att de ska möta den nya kraven. Vi anser att det är viktigt att regeringen bevakar vårt medskick att inte så mycket medel används för att renovera gamla byggnader. Det kan ta mycket medel i anspråk. Det perspektivet bör vara med när länderna ska uppdatera sina planer och inkludera dessa nya REPower-kopplade åtgärder.

I övrigt instämmer vi i regeringens ståndpunkt.

Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Det var en fråga om marknadsföringsmekanismen. Den frågan kommer att diskuteras under Ukrainapunkten. Även om det inte alltid är Ekofins fråga berör den alltid i stor utsträckning landets finansministrar. Den kommer att diskuteras under Ukrainapunkten.

Jag tackar för medskicket. Jag tror att det är en fråga som kommer att diskuteras på energiministrarnas möte. Kan det vara så? Eventuellt.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 b, Rådets genomförandebeslut inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens. Antagande.

Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Här ska rådet ta ställning till Finlands uppdaterade återhämtningsplan, precis som vi tidigare har gjort med Luxemburg och Tyskland.

Finland har gjort mindre ändringar, och kommissionen menar att revideringarna är begränsade och att planen fortfarande uppfyller kriterierna. Med detta sagt är vår ambition som ordförandeland att rådet ska anta kommissionens förslag till reviderat genomförandebeslut. Regeringen instämmer i kommissionens bedömning och står därför bakom ordförandeskapets inriktning.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Vi får konstatera att Finlands sak är vår. Därmed finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Finanspolitisk vägledning inför 2024. Det är en föredragning av kommissionen, och det är en diskussionspunkt.

Anf. 11 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Här väntas kommissionen presentera sitt meddelande med vägledning för finanspolitiken 2024. Ministrarna kommer att få möjlighet att kommentera innehållet.

Kommissionen har årligen publicerat ett meddelande om den finanspolitiska vägledningen ända sedan pandemin bröt ut och när den så kallade allmänna undantagsklausulen aktiverades.

Meddelandet ligger också till grund för kommissionens bedömning av medlemsstaternas stabilitets- och konvergensprogram som lämnas in varje år. 2024 års vägledning publicerades i onsdags – ganska tätt in på nästa veckas möte. Den innehåller breda riktlinjer för finanspolitikens utformning i medlemsstaterna nästa år. I meddelandet anger kommissionen att den allmänna undantagsklausulen kommer att avaktiveras inför 2024. Detta gör man mot bakgrund av att ekonomin har återhämtats efter pandemin och att vi har klarat den akuta fasen av energiprischocken efter Rysslands invasion av Ukraina.

Givet det pågående arbetet, som ni är väl medvetna om, om reform av EU:s ekonomiska styrning, och det faktum att ett reformerat ramverk inte kommer att hinna vara på plats till nästa år, menar kommissionen att EU:s finanspolitiska regelverk befinner sig i en övergångsfas. Kommissionen anger därför att deras vägledning delvis baseras på det gamla ramverket, delvis på reforminriktningen som kommissionen tidigare har föreslagit. Den reforminriktningen ges ett visst stöd i rådsslutsatserna om den ekonomiska styrningen. Det innebär att de finanspolitiska målen ska säkerställa att underskotten inte överstiger 3 procent av bnp och att

skulderna för länder som bedöms ha medelhöga eller höga risker på ett trovärdigt sätt ska vara på en minskande bana.

Sammanfattningsvis är vår inriktning som ordförandeland att följa upp meddelandet om den finanspolitiska vägledningen för nästa år. Regeringen står bakom inriktningen och kan välkomna kommissionens publicering av meddelandet som tydliggör deras plan för tillämpning av ramverket 2024.

Vidare anser regeringen att det är viktigt att finanspolitiken i EU liksom tillämpningen av det finanspolitiska ramverket rör sig mot ökad hållbarhet i offentliga finanser och inte är inflationsdrivande.

Anf. 12 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag har en kontrollfråga.

Finansministern är tydlig i sin muntliga redogörelse till EU-nämnden om att det är *deras* meddelande, *deras* bedömning, det vill säga kommissionen. Ska vi tolka det som att man ändå tar sig utrymmet som regering och medlemsland att följa upp detta och i så fall återkomma med ställningstaganden som vi kan göra som land, lite längre fram i detta skede?

Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Jag kanske med fetstil tog i extra hårt. Det är kommissionens kompetens och kommissionens meddelande. Såklart tycker många att detta kommer sent, och det finns en diskussion om det som nu har kommit fram. Men rådet kommer att följa upp kommissionens meddelande. Det är inte att ställa sig bakom något, utan vi följer upp.

Anf. 14 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Slutsatser om översynen av den ekonomiska styrningen. Det är en beslutspunkt.

Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Den här frågan har stor betydelse för många medlemsstater. Framtagandet av slutsatserna har krävt mycket arbete, särskilt från flera som sitter vid det här bordet. Men det har varit tydligt efter det senaste Ekofinmötet att rådets övergripande vilja verkligen har varit att kunna gå vidare med gemensamma slutsatser. Därför väntas rådet godkänna rådsslutsatserna om den pågående översynen av EU:s ekonomiska styrning. Ambitionen som ordförande har hela tiden varit att hitta gemensamma ingångsvärden i översynen som vi sedan kan spela in till kommissionen inför deras kommande lagförslag. Det är också det som rådsslutsatserna syftar till.

I breda penseldrag kan man säga att slutsatserna omfattar övergripande principer för en reform av ramverket, men de mer tekniska detaljerna kommer att behöva fortsätta diskuteras. Bland annat står det i slutsatserna att rådet vill behålla de befintliga gränsvärdena vad gäller ett underskott om 3 procent av bnp och skuldkvoten om 60 procent i en framtida reform.

Rådet är överens i slutsatserna, att medlemsstaterna ska införa medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer. I de planerna ska medlemsstaterna lägga upp en finanspolitik för de kommande åren som

ska förhålla sig till en bana som föreslås av kommissionen. Den banan ska baseras på en analys av medlemsstaternas skuldtutmaningar. Planerna kommer först att bedömas av kommissionen, och sedan ska de antas av rådet.

Det kommer också att finnas en möjlighet att förlänga anpassningen om medlemsstaten åtar sig reformer och investeringar som stärker offentliga finanser.

Rådet föreslår också att det makroekonomiska obalansförfarandet ska bli mer framåtblickande med tydligare kriterier för bedömningen av länders obalanser.

Rådet är i slutsatserna också överens om att det behövs ett fortsatt arbete exempelvis om den exakta specifikationen av den finanspolitiska banan och principer för en förlängd tid att uppnå de finanspolitiska målen.

Sammanfattningsvis är vår inriktning som ordförandeland att godkänna utkastet till rådsslutsatser. Regeringen står bakom denna inriktning. Vidare anser regeringen att det är viktigt att föra arbetet med en reform av den ekonomiska styrningen framåt i syfte att kunna stödja utvecklingen mot en hållbar offentlig skuldsättning och tillväxt i alla medlemsstaterna.

Anf. 16 JAN ERICSON (M):

Jag är lite nyfiken. Under ett antal år har det gjorts en mängd undantag – pandemi och andra bekymmer.

Hur är stämningen i dessa samtal? Börjar man inse att detta nu är över och att vi nu går tillbaka till någon form av normalläge, eller finns det motstånd från ett antal länder att återinträda i detta normalläge?

Anf. 17 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag tänkte lyfta fram situationen för de mest skuldsatta länderna. Vi har ett demokratiskt utrymme som minskar i Europa och i världen. När länder, förutom att de befinner sig i en ekonomisk kris just nu, kanske även måste göra neddragningar i det offentliga för att uppnå vissa mål kommer det också att påverka det demokratiska utrymmet. Förhoppningsvis gör det inte det. Men det är klart att det är viktigt att länderna blickar framåt.

Det är ändå bra att man vill stärka den offentliga finansieringen och försöker blicka framåt. Och i detta framåtblickande måste det finnas med någon form av balans så att dessa länder kan ta sig ur detta utan demokratiska problem.

Några av dessa länder har haft väldigt problematiska val och där man kanske har fått regeringar som inte har varit helt stabila.

Anf. 18 REBECCA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag vill i detta sammanhang lyfta fram de globala avtal som vi har och som rör miljö och klimat. Vi har Parisavtalet, och vi har det nya, färskva globala naturavtalet. I dessa framgår det väldigt tydligt vilka gap som finns mellan vad vi måste göra och finansieringen för att implementera dessa avtal. Det handlar om hundratals miljarder dollar per år. Det är viktigt att ha med sig detta perspektiv om att finansiera åtgärderna.

Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Jag tackar för alla frågor och medskick. Jag ska vara kortfattad, och andra ska få fylla i.

Jag ska börja med Jan Ericsons fråga. I grund och botten är det alltid starka känslor och heta diskussioner kring dessa frågor. Men min bild är ändå i slutändan att alla vet och förstår att vi behöver revidera det ramverk som vi har, och många länder är beredda att göra det. Men det betyder inte att det är smärtfritt – tvärtom. Det är också därför som det har lagts ned väldigt många timmar på just denna fråga de senaste månaderna.

Om någon annan vill tillägga någonting om specifika länder kan man göra det.

Vi kommer att ha en tuff situation framöver, men vi måste ha ett ramverk som funkar.

När det gäller Lorena Delgado Varas synpunkter på hög skuldsättning och obalanser tror jag att det ramverk som vi skulle kunna få på plats kan underlätta för enskilda länder att få en anpassad väg framåt. Det är det som kanske är en styrka med detta ramverk.

Sedan är det i grund och botten så att alla länder som är högt skuldsatta och har stora obalanser behöver komma ned i skuldsättning för att deras egen tillväxt men också för att hela EU:s gemensamma tillväxt ska kunna stärkas. Jag menar att detta nya förslag till ramverk kan möta det som Lorena Delgado Varas var inne på.

Jag tackar för medskicket och synpunkter. Jag uppfattade det inte som en fråga.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands aggression mot Ukraina. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Detta är en återkommande dagordningspunkt. Denna gång ska man ha särskilt fokus på energi och effekter på finansmarknaden. Kommissionen väntas ge en allmän uppdatering om den senaste utvecklingen på energiområdet, däribland energiprisutveckling och försörjningstrygghet.

Man väntas också informera rådet om gaspristaket och effekterna av detta på finansmarknaden. Vi tror också att kommissionen kommer redogöra för en rapport från Esmå som kom den 1 mars och som handlar om gaspristakets effekter på energi- och finansmarknaderna. Vi förväntar oss ingen diskussion om detta på själva mötet.

Regeringen står naturligtvis bakom ordförandeskapets inriktning att följa upp utvecklingen, och regeringen anser att det är viktigt att de åtgärder som införts på energiområdet inte försvagar det finansiella systemets motståndskraft eller har negativa konsekvenser för marknadens funktionssätt.

Anf. 22 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Jag har först en fråga. Detta står uppsatt som en diskussionspunkt, men finansministern sa här att man ändå inte förväntar sig en diskussion om detta. Hon får väl reda ut detta.

Utan att jag har någon anledning att ha någon annan ståndpunkt än regeringen tycker jag ändå att det vore intressant om finansministern kunde säga någonting mer. Detta gaspristak har precis införts, så man behöver följa hur det fungerar. Men kan finansministern ändå säga någonting om vad det är hon är orolig för – vad det kan vara för problem, vad som kan vara negativt för marknadens funktionssätt och om hon ser att EU vidtar några speciella åtgärder?

Vi vill ju att gaspristaket ska funka och att det ska pressa ned elpriserna. Men samtidigt ska det inte få alltför stora negativa konsekvenser på marknadens funktionssätt. Det vore intressant för EU-nämnden att få höra lite grann om de farhågor som finansministern ser och också om hon kan se initiativ som ordförandeskapet kan ta eller för EU:s räkning för att motverka de värsta negativa konsekvenserna.

Anf. 23 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag tänkte såklart lyfta fram det förslag som vi har om Sverigepriser för att man ska få en annan typ av energimarknad. Detta är ändå som ett plåster för att försöka fixa en situation som har uppstått. Men det är egentligen ingen hållbar lösning. Det som man egentligen borde se över är hur man använder energimarknaden för att skapa utrymme för förändrade investeringar inom energi och så vidare men också att länderna ska kunna känna en säkerhet i att man kommer att ha tillgänglighet till bra och billig el eftersom det är så pass viktigt för utvecklingen i alla våra länder.

Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Vi i Miljöpartiet menar att vi skulle behöva se ett fullständigt stopp av import av fossilgas och uran från Ryssland. Vi tycker att undantag från redan befintliga sanktioner bör tas bort, till exempel Ungerns undantag vad gäller import av olja från Ryssland via pipeline.

Vi menar också att investeringar från EU-länder i Rosatom, det ryska statliga kärnenergilaget, bör stoppas och att sanktionerna mot ryska oligarker bör utökas.

Till att börja med skulle jag vilja höra om det finns någon kommentar kring detta.

Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Jag tackar för frågorna. Att vi inte tror att det blir en diskussion beror inte på någonting annat än att det är en väldigt lång dagordning. Vi tror att det kommer att bli en lång diskussion om bland annat den ekonomiska styrningen. Detta säger jag av erfarenhet. Men det kan absolut bli några som begär ordet, men vi tror inte det.

I den rapport som kom den 1 mars från Esma konstateras att det än så länge inte har haft några effekter, vilket inte är så konstigt. Det beror troligtvis främst på att detta pristak inte har aktiverats. Det som konstateras i denna rapport är att om det skulle ha aktiverats bryts korrelationen mellan prisinformation på en reglerad marknad och det faktiska marknadspriset.

Det finns självklart risker i det, till exempel att den ökade OTC-handeln kan förstärkas.

Men detta är Johanna Lybeck Liljas kompetensområde, så jag tänker snart lämna över ordet till henne så att hon får komplettera detta.

Jag tackar för medskicket, men jag uppfattade inte någon fråga. Vänsterpartiet och regeringen har delvis olika syn på Sverigepriser. Det behöver vi inte ha en diskussion om nu, men jag hör vad ledamoten säger.

Till Rebecka Le Moine vill jag säga att vi delar bilden att det krävs kraftfulla sanktioner. Det tionde paketet har kommit nyligen, och vi utesluter inte att det behövs betydligt mer. Dessutom är det viktigt att följa upp de sanktioner som det har fattats beslut om, så att vi verkligen ser effekterna och att de verkligen implementeras som tanken är.

Vill Johanna Lybeck Lilja lägga till någonting?

Anf. 26 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Precis som finansministern pekade på har taket inte aktiverats. Men man ser redan tecken på att marknaden förändras. Vi ser tecken på att handeln flyttar till tredjeland, utanför EU. Men vi ser också tecken på att man flyttar handeln från en reglerad marknadsplats till bilateralt mellan parterna. Det är det som är OTC-handel. Här finns det så att säga en påverkan på marknadens funktionssätt. Det är därför som ministrarna ska diskutera detta. Annars ligger dessa frågor i en annan rådskonstellation.

När det gäller energipriserna är det också intressant att titta på att de elprisstöd som olika länder har gett har varit av ganska olika omfattning. Och för en del länder är det ganska kostsamma åtgärder, och tyvärr är det så för en del länder som redan är väldigt skuldsatta i fråga om sina offentliga finanser. Detta är en fråga som vi återkommande diskuterar och tittar på. Och kommissionen är väldigt orolig för de medlemsstater som har kostsamma program, eftersom de redan sitter i en svår offentligfinansiell situation. Detta är också någonting som kommissionen lyfter fram i sin vägledning för 2024, för att återgå till en tidigare punkt.

När det gäller sanktioner är det helt riktigt, som finansministern pekar på, att det tionde paketet precis har antagits. Detta är en fråga som Sverige som ordförandeland driver på väldigt hårt. Och det som vi har haft en diskussion om är just uppföljningen. Vi vill inte se ett kringgående av sanktionerna.

Anf. 27 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tackar för svaret. Jag vill ändå anmäla en avvikande ståndpunkt i fråga om detta eftersom jag tycker att frågorna skulle kunna tas upp under denna punkt då de är väldigt kopplade till energiområdet.

Anf. 28 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag håller med Rebecka Le Moine om att man verkligen måste se till att täppa till de möjligheter som Ryssland har att sälja sin gas och så vidare.

När det gäller elprisstödet var detta någonting som vi flaggade för, alltså att det är ytterligare ett plåster i allt detta. Det läggs väldigt mycket pengar på att försöka hålla företagens finanser och folks vardag flytande så att det ska funka. Jag förstår att det har varit otroligt kostsamt. Det är

därför som vi behöver se över vad som menas med energimarknaden. Vad vill vi uppnå med en energimarknad? Vill vi uppnå en förändring när det handlar om vilken typ av energi som vi ska ha i framtiden så att vi inte hamnar i dessa situationer?

Jag tror att det någonstans är nyttigt att gå in och göra förändringar på riktigt och inte lägga på plåster.

Anf. 29 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Jag tackar för svaren från finansministern och statssekreteraren.

I de underlag som vi har fått står det att detta pristak aktiverades den 15 februari. Men när jag lyssnar på er låter det som att det inte är igång än. Men vi kanske pratar om olika saker. Nåväl, det är en annan sak.

Svaret som vi fick från statssekreteraren var att man ändå kunde se tendenser till att detta kan påverka marknadens funktionssätt.

Därför har jag nog ändå en fråga till finansministern, i och med att man gör bedömningen att det inte kommer att bli en diskussion om det här på Ekofin. Jag vill liksom bara försäkra mig om att det faktum att man inte tar sig tid att diskutera frågan inte betyder att man ytterligare försenar processen att få detta att fungera. Vi vill ju få det att fungera och få ned elpriserna, och vi vill klara det utan de värsta konsekvenserna på den ekonomiska marknaden.

Det är alltså min fundering till finansministern. Om det inte blir en diskussion får det absolut inte betyda att det tar ännu längre tid att få det här att fungera som det är tänkt.

Anf. 30 ORDFÖRANDE:

Vi har nu även noterat en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet.

Anf. 31 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Jag kan kort säga att Ekofin inte beslutar om sanktioner utan att det görs i en annan rådskonstellation, nämligen utrikesministrarnas. Jag vill bara göra det tillägget.

Jag hör vad ledamoten Delgado Varas säger. Vi har delvis samma utgångspunkt, det vill säga att vi måste stötta, men sedan kan man göra det på lite olika sätt. Man gör det också på lite olika sätt i olika länder.

Vad gäller Matilda Ernkrans fråga är det beslutat i bemärkelsen att det har börjat gälla, men det har inte aktiverats på grund av prinsnivån. Det är alltså så det ligger till.

Regeringen har överlagt i den här frågan med både näringsutskottet och EU-nämnden tidigare, så det är inte så att regeringen har ändrat ståndpunkt på något sätt. Vi konstaterar bara att kommissionen kommer att föredra detta och att det kan hända att det blir en diskussion, men vi förväntar oss inte det. Det handlar inte om att det inte är en viktig fråga utan om att det är många saker som kommer att diskuteras. Regeringen har dock inte ändrat någon ståndpunkt i förhållande till riksdagen eller tvärtom. Det var väldigt konstigt sagt, men jag tror att ni förstår vad jag menar!

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Klart som korvspad!

Jag konstaterar att det finns en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet vad gäller energisanktioner och att det i övrigt finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Internationella möten. Där har vi punkten 7 a, Uppföljning av G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer den 24–25 februari 2023, vilket är en informationspunkt.

Anf. 33 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Jag ska alltså vid Ekofin återrapportera från det G20-möte i slutet av februari som jag deltog vid i egenskap av Ekofinordförande. Detta är en informationspunkt.

Det var kommissionär Paolo Gentiloni, ECB:s chef Christine Lagarde och jag som representerade EU. I de inlägg vi gjorde hade vi som utgångspunkt de gemensamma positioner som också antogs av Ekofin i februari.

Diskussionen kom att domineras av Rysslands krig i Ukraina – en av dagarna för mötet var årsdagen av Rysslands invasion av Ukraina – och jag var i mitt inlägg minst sagt tydlig med att på EU:s vägnar fördöma Rysslands krig mot Ukraina och uppmana Ryssland att omedelbart upphöra med kriget. Den linjen fick även stöd av många andra G20-länder.

Ryssland och Kina var med på mötet. De motsatte sig en inkludering av den text om kriget som G20-ledarna hade kommit fram till i november. Därmed blockerade de en gemensam G20-kommuniké. Det indiska ordförandeskapet lyckades ändå efter långa förhandlingar medla fram en gemensam text på andra områden, trots betydande meningsskiljaktigheter mellan särskilt Kina och många övriga G20-länder.

Trots allt var det glädjande att vi på mötet kunde diskutera hur penning- och finanspolitik ska utformas för att dämpa inflation och samtidigt bidra till långsiktiga och goda förutsättningar för en hållbar tillväxt. Vi hade också en diskussion om klimatfinansiering för att kunna finansiera och genomföra den gröna omställningen i låg- och medelinkomstländer.

Jag ska också bara nämna att vi diskuterade skuldsituationen för låg- och medelinkomstländerna. Det är många som är utsatta i det här läget.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till beslutspunkt 7 b, Förberedelser inför de vårmöten som G20-ländernas finansministrar och centralbankschefer samt IMF ska hålla den 10–16 april 2023. Det gäller såväl punkten i) EU:s mandat vid G20 som punkten ii) Uttalande till Internationella monetära och finansiella kommittén – vägledning inför det fortsatta arbetet.

Anf. 35 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Precis som vid det förra mötet, då vi förberedde positionerna inför G20-mötet, är det dags att EU tar fram gemensamma positioner inför detta möte. Det handlar dels om ett mandat till G20-mötet och dels om ett uttalande till IMFC-mötet.

De här mandatet har inte tagits fram än, utan de kommer att förberedas i Ekonomiska och finansiella kommittén – EFK, som den brukar kallas. Rent praktiskt kommer det inte att vara något Ekofinmöte där man kan godkänna EFK:s utkast till EU:s gemensamma positioner före mötet i Washington. Det är därför ordförandeskapet föreslår att rådet ska besluta om att EFK ska slutbehandla de gemensamma positionerna och att dessa då inte behöver godkännas av rådet igen. Det är också så man har hanterat frågan i liknande situationer tidigare.

Regeringen kommer självklart att granska utkastet till gemensamma positioner, och om utkastet mot förmodan skulle innehålla ståndpunkter som regeringen är osäker på om det finns stöd för här i riksdagen återkommer regeringen självklart för en skriftlig förankring. Regeringen står bakom ordförandeskapets föreslagna hantering av förfarandet och kan godkänna att EFK slutbehandlar positionerna.

Anf. 36 ORDFÖRANDE:

Delegerat ansvar!

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går över till dagordningspunkt 8, EU:s budget: rekommendation om beviljande av ansvarsfrihet för kommissionen för genomförandet av budgeten för 2021. Det rör ett antagande och är därför en beslutspunkt.

Anf. 37 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Ekofin ska alltså behandla den årliga rekommendationen som handlar om att ge kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av EU:s budget.

Revisionsrätten godkänner i sin rapport EU:s räkenskaper och bedömer att de ger en sann och rättvisande bild av EU:s finansiella ställning. Samtidigt konstaterar revisionsrätten att betalningar innehåller för många fel och att den övergripande felprocenten uppskattas till 3 procent, vilket är 0,3 procentenheter högre än 2020. Ordförandeskapets ambition är att rådet liksom tidigare ska anta en rekommendation om att bevilja ansvarsfrihet till kommissionen. Detta finns det ett brett stöd för hos rådet.

Regeringen fäster däremot stor vikt vid att de medel som hanteras av kommissionen, övriga institutioner och medlemsstaterna förvaltas på ett korrekt och effektivt sätt. I linje med den överläggning som regeringen hade i finansutskottet i tisdags föreslår regeringen att Sverige röstar nej till att anta rekommendationen eftersom det är allvarligt att kommissionen inte har fått en revisionsförklaring utan kritik för alla delar av budgeten. Ett flertal av revisorernas iakttagelser medför dessutom att budgetens exponering för olika typer av risker ökar.

Anf. 38 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi socialdemokrater håller fast vid det som framkom vid mötet i finansutskottet och tycker att det är alldeles utmärkt att ståndpunkten innebär att Sverige röstar nej, med tanke på hur det ser ut med revisionsförklaringen. Jag har dock två frågor till finansministern.

Det gjordes ett utskick till finansutskottet i ett tidigare skede, och där stod det att regeringen hade tänkt avstå. Sedan ändrade sig regeringen klockan fem i tolv och kom till utskottet och sa att man skulle rösta nej. Det kunde ju vara intressant att få veta vad det var som hände där under tiden och även om det är fler länder som avser att rösta nej till detta.

Sedan har jag en allmän fråga. Vi har vid upprepade tillfällen här i EU-nämnden fått höra från statsrådet att man med tanke på att Sverige innehar ordförandeskapet i EU egentligen inte kan inta några andra positioner än den som ordförandeskapet intar. Men här väljer ju regeringen ändå att under ordförandeskapet rösta nej – och jag vill återigen säga att vi socialdemokrater tycker att det är en riktig ståndpunkt att göra det – i motsats till vad som är någon sorts majoritet eller vad ordförandeskapet driver. Finansministern får alltså gärna säga hur man kan resonera så i det här fallet när det är omöjligt i andra fall.

Anf. 39 JAN ERICSON (M):

Jag har ju varit med i EU-nämnden i ett antal år när de här besluten har tagits. Jag kommer ihåg att vi förra gången hade en diskussion där man ändå såg att det åtminstone stod still eller till och med fanns mindre förbättringar i siffrorna, felprocenten och så vidare, och att vi då landade i att vi skulle avstå. Nu ser vi faktiskt att det har gått åt fel håll på flera punkter, och jag tycker att det känns väldigt bra att vi landar i slutsatsen att rösta nej.

Jag är också nyfiken på det Matilda Ernkrans tar upp gällande hur det ser ut med andra länder och om vi har några bundsförvanter i det här sammanhanget.

Jag skulle kanske även vilja höra en liten reflektion kring hur det uppfattas att Sverige som ordförandeland säger nej. Jag kan tycka att det skickar en extra stark signal att vi som ordförandeland landar i den här positionen och faktiskt markerar väldigt tydligt. Det stärker Sveriges ganska kända inställning att det finns ett starkt stöd i riksdagen för att ha kontroll på EU:s finanser och att vi från svensk sida ställer höga krav på detta, och det kanske förstärks extra mycket just för att vi är ordförandeland.

Anf. 40 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag håller med både Matilda Ernkrans och Jan Ericson. Jag tycker att det är bra att man tar ett beslut som inte behöver innebära att man kompromissar med Sveriges ståndpunkt på grund av att man innehar ordförandeskapet. I det här fallet tycker alltså jag att det är bra att man röstar nej. Jag önskar att man kunde ha samma tänk i andra frågor också, så att man inte hela tiden hänvisar till att man innehar ordförandeskapet utan också gör ställningstaganden som landet Sverige.

Anf. 41 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Herr ordförande! Tack för dragningen, finansministern!

Sverigedemokraterna har ju varit oroade för utvecklingen tidigare, och vi har velat säga nej. Jag vill därför bara säga att vi är glada att regeringen har landat i det här beslutet.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Hittills har regeringen bara fått beröm, men jag ger ordet till finansminister Elisabeth Svantesson ändå.

Anf. 43 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Svaret på Matildas och flera andras fråga är väl egentligen ganska givet: Under årens lopp har vi alltid försökt vara så överens som möjligt i de här frågorna, och så även denna gång. Det är uppenbart att det finns en stor enighet i Sveriges riksdag om att den svenska regeringen ska rösta nej i den här frågan, och därmed blir det ganska enkelt. Både regeringsunderlaget och övriga partier i riksdagen tycker ju att det är en rimlig hållning.

När det gäller Matildas fråga varför man kan göra så just den här gången tror jag att Matilda Ernkrans tänker ungefär som jag: I grund och botten vill man som ordförande försöka hålla ihop gruppen. Jag tror inte att riksdagen skulle uppskatta om regeringen röstade nej många gånger – det är inte den hållning vi har, utan vi är överens om en annan hållning – men i den här frågan är positionerna ofta väl kända. Andra länder kommer att rösta nej; den här gången är det väl Danmark och Nederländerna. Nederländerna gjorde även detta när de själva innehade ordförandeskapet.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Därmed kan jag konstatera att det verkligen finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går över till dagordningspunkt 9, Slutsatser om budgetriktlinjerna för 2024. Dessa ska godkännas, så detta är en beslutspunkt.

Anf. 45 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Här ska rådet godkänna slutsatser om riktlinjerna för EU:s årsbudget för 2024. I utkastet till slutsatser påpekade rådet bland annat att den fleråriga budgetramen ska respekteras och att budgetprinciperna ska följas. Även behovet av en ansvarsfull budgetering och tillräckliga marginaler i årsbudgeten understryks.

I den här frågan finns det som vanligt två grupper av medlemsstater, skulle man kunna säga. Nettobetalarna understryker en återhållsam och realistisk budget med tillräckliga marginaler till taken, och nettomottagarna understryker vikten av tillräckliga betalningar. Ordförandeskapet har gjort stora ansträngningar för att ta fram en balanserad text i slutsatserna som medlemsstaterna har kunnat enas om, och regeringen står bakom ordförandeskapets inriktning att godkänna rådsslutsatserna om riktlinjerna för EU:s budget för 2024.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vidare till dagordningspunkt 10, Övriga frågor, Lägesrapport om genomförandet av lagstiftningen om finansiella tjänster. Det är en informationspunkt.

Anf. 47 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Kommissionen kommer att informera rådet om medlemsstaternas genomförande av beslutade direktiv på finansmarknadsområdet. Jag kan säga något kort om hur det ser ut för Sverige.

Bland de direktiv som tas upp den här gången är samtliga antingen helt införlivade och bekräftade av kommissionen, eller också har Sverige rapporterat in att lagstiftning är införlivad men att kommissionen ännu inte hunnit avsluta sin granskning. I jämförelse med många andra medlemsstater ligger vi därför i topp.

Avslutningsvis kan jag bara säga att det inte brukar bli någon diskussion på den här punkten under mötet. Vi väntar oss inte det den här gången heller, men den som lever får se.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Jag tackar finansminister Elisabeth Svantesson och statssekreterare Johanna Lybeck Lilja med medarbetare för i dag.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Det är dags för hälso- och sjukvårdsfrågor, och vi har glädjen att ha sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson med medarbetare här.

Vi börjar med återrappport från mötet i rådet den 8–9 december 2022. Finns det något utöver det skriftliga att tillägga?

Anf. 50 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Nej, herr ordförande, det gör det inte.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för det.

Då går vi in på Icke lagstiftande verksamhet. Det blir en lagstiftningsöverläggning. Vi börjar med dagordningspunkt 7, Förordningen om avgifter som ska betalas till EMA. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 52 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr ordförande! Tack, ledamöterna, för möjligheten att vara här i dag!

Vid mötet den 14 mars väntas en riktlinjedebatt hållas om kommissionens förslag till förordning om de avgifter som ska betalas till Europeiska läkemedelsmyndigheten. Vi brukar förkorta den EMA, så jag gör det framöver. Den heter EMA:s avgiftsförordning.

Jag vill gärna säga några ord om själva förslaget först.

Den 13 december förra året presenterade kommissionen sitt förslag till ny avgiftsförordning. Förordningen ska ersätta de två nu gällande avgiftsförordningarna. EMA:s system bygger på ett delat ansvar och solidaritet, där varje medlemsstat förväntas delta.

Sverige är en av de stater som traditionellt åtagit sig och också framöver tänker åta sig flest rapportörskap som en del av godkännandeprocessen. Det är värt att lyfta fram att det traditionellt varit Sverige och Storbritannien som gjort detta, men nu när Storbritannien lämnat EU är det framför allt Sverige som har den största delen av det jämfört med andra medlemsstater.

Det europeiska regulatoriska systemet för läkemedel finansieras till största delen av de avgifter som betalas av företag som ansöker om godkännande för försäljning på den europeiska marknaden. Avgifterna betalas till EMA, som i sin tur ersätter de nationella myndigheterna för deras arbete.

Bakgrunden till det presenterade förslaget är en del av den utvärdering som gjorts. Den publicerades i september 2019 och visade att EMA:s nuvarande avgiftssystem generellt sett är effektivt men behöver revideras

för att kunna vara mer flexibelt utifrån nya terapier och mycket annat som händer och även klara den nya veterinärlagstiftningen.

Genom den nya förordningen upphävs de två nuvarande avgiftsförordningarna. Det nya förslaget har en annorlunda struktur, som är tänkt att passa bättre för framtida utmaningar. En del är lag, och en del är bilagor – sju till antalet – som man kan ändra lite mer flexibelt beroende på vad som händer och hur det utvecklas. Den nya strukturen är positiv i sig, för den gör att vi kan vara mer snabbfotade från medlemsstaternas sida när vi bedömer att vi behöver vara det.

Under det svenska ordförandeskapet har förslaget behandlats i hittills fem rådsarbetsgrupper, där samtliga artiklar med relativt omfattande bilagor har gått igenom.

Under förhandlingarna har medlemsstaterna haft en hel del synpunkter på förslaget. För Sveriges del välkomnar vi det. Jag har informerat utskottet om det här vid flera tillfällen, senast tisdagen den 7 mars. Sverige har också synpunkter, och det blir en god situation när vi som ordförandeland kan samla ihop åsikter och se till att det blir en god ordning för samtliga medlemsländer där vi ser att de ståndpunkter vi tidigare haft också till del tas upp av andra länder. Mycket arbete blir det med många synpunkter, men det är inte negativt för Sveriges del att det finns många synpunkter att ta om hand och se till att det blir en god ordning för hela unionen framöver.

Vi behöver ha en riktlinjedebatt för att samla in synpunkter från alla rådsarbetsgrupper som varit hittills för att lyssna in läget och se vart vi vill framåt.

En av de saker som med all säkerhet kommer att diskuteras är kommissionens delegerade befogenhet att justera avgifts- och ersättningsnivåer. Den är en fråga om vem som har makten, kommissionen eller medlemsstaterna via EMA:s styrelse.

I korthet handlar det om att vi ska komma överens om hur vi justerar avgift och ersättningar för utvalda procedurer. Det handlar då om vilken roll kommissionen spelar i förhållande till medlemsstaterna.

Regeringen stöder den inriktning som föreslås av ordförandeskapet. Vi välkomnar att en genomlysning görs av EMA:s avgifter, och vi ser positivt på kommissionens ansats att bidra till en sund ekonomisk grund för EMA:s verksamhet samt att det blir ett förenklat och mer lätthanterligt och flexibelt avgiftssystem. Regeringen anser att det är av vikt att framtidssäkra avgiftssystemet.

Jag stannar där och är beredd att svara på alla frågor som EU-nämnden har.

Anf. 53 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Som statsrådet sa har det här hanterats i socialutskottet vid ett flertal tillfällen, och jag vet att man i sak varit överens om hur man ska ta sig an detta.

Mina frågor är mer av intresse. Vad gör statsrådet för bedömning inför det här mötet – kommer det fortfarande att återstå stora skiljelinjer, och var ligger de i så fall, eller är man redo att gå vidare i processen här och nu? Det tycker jag skulle vara intressant att höra.

Anf. 54 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):
Ordförande! Tack, ledamoten, för frågan!

Kompromissförslag kommer att behandlas i närtid. Jag tror att det är i dag som vi kommer att lyssna av varandra för att se hur man bedömer kompromissförslag som vi har arbetat fram.

Därför är det av avgörande vikt att vi också får höra hela synen på detta i plenum. Jag vill ändå säga att vi har god ton och konstruktiva förhandlingar där man lyssnar väl och försöker lyssna in varandra i att hitta synen på både EU:s eller kommissionens befogenheter och hur vi värderar kostnaden så att vi får ett bra och ändamålsenligt avgiftssystem.

Min förhoppning är att det kommer att vara en positiv ton. Men det är viktigt, tänker vi, att lägga upp punkten på dagordningen för att lyssna in om det är något vi mot förmodan har missat. Detta så att vi verkligen kan samla ihop det här ur Sveriges och ordförandeskapets synvinkel och se till att vi för det framåt på bästa sätt.

Det är väl lite för extra säkerhets skull vi har en riktlinjedebatt för att se till att vi har lyssnat in varandra. Men hittills är resultaten goda.

Anf. 55 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då går vi in på dagordningspunkt 9, Övriga frågor. Vi börjar med 9 a, Genomförande av förordningarna om medicintekniska produkter. Det är ett informationsärende.

Anf. 56 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Jag vill gärna ge informationen, dels för att den finns på dagordningen som en övrig fråga och dels för att den är resultatet av gott arbete från det svenska ordförandeskapet.

Att vi tidigare antagit en ny förordning för det medicintekniska området är välkänt för EU-nämnden. Tanken var att den slutligt skulle träda i kraft 2024, men alla inser att det inte varit möjligt.

Vid mötet med Epsco i december var det nödvändigt att alla medlemsstater insåg läget: Vi måste göra något åt det här. Vi kommer inte att ha anmälda organ, alltså de som certifierar produkterna, i tillräcklig omfattning för att kunna gå vidare med fördraget och genomföra förordningen.

Därför har det varit nödvändigt att hitta en ordning där vi förskjuter genomförandet så att det inte uppstår en brist på medicintekniska hjälpmedel. Det skulle kunna vara allt från pacemakrar till munskydd, så det är betydande delar för hela hälso- och sjukvården.

Det råder brist på anmälda organ, både i Europa som helhet och i Norden. Jag tog upp frågan med min danska kollega när vi möttes i måndags för att se vad vi i Norden kan göra framöver, kanske gemensamt. Nu när vi har fått igenom det försenade införandet behöver vi ju ta oss an den större frågan hur vi får fler anmälda organ och en fungerande organisation. Den frågan kommer vi förstås att lyfta fram på svensk hemmaplan men också på lämpligt sätt tillsammans med nordiska kollegor, för jag tror att vi kan samarbeta en del i Norden.

Vi fick förslaget, och alla medlemsstater uttalade hur viktigt det var. Vi gav också besked i december att vi kommer att göra allt vi kan som

ordförandeland för att det ska gå snabbt. Den 6 januari kom kommissionens förslag. Sedan har det varit många rådsarbetsgrupper, som vi genomförde i snabb takt. Vi fick också ett snabbt och tydligt besked från Europaparlamentet att man ansåg att det var ett gott beslut att anta förslaget. På det rådsmöte som var för utbildningsministrarna i tisdags kunde vi slutligen anta den förändrade ordningen.

Det vi har åstadkommit är väldigt bra för patienter i både Sverige och hela Europa därför att vi inte kan riskera brist på medicintekniska produkter. Det är ett gott betyg till medarbetarna här och på andra håll i departementet och i Bryssel som har sett till att vi snabbt har genomfört det från den 6 januari till i tisdags, då vi hade ett beslut. Det känns gott. En del frågor är lite mer möjliga att göra snabbt och komma till resultat med; andra kommer att ta lång tid.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Då går vi till dagordningspunkt 9 c, Läkemedelsbrister på EU-marknaden. Det är ett informationsärende.

Anf. 58 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Detta är en punkt som satts upp på begäran av den tjeckiska delegationen och en fråga som delas av alla medlemsländer. Läkemedelsbristen är ju inte nationell utan dessvärre internationell, och det finns all anledning att se till att vi gör på EU-nivå det som ger mervärde och kan hjälpa samtliga medlemsstater att få en bättre situation.

Vi vet dock att kommissionen i slutet av mars förväntas presentera sitt förslag till nytt läkemedelspaket. Man har sagt att man kommer att adressera frågan där, och det ser vi fram emot. Men vi kommer också att ta upp det själva vid det informella Epscomöte som vi har i Sverige den 4–5 maj. Då kommer läkemedelsbristen att vara med samtidigt som vi diskuterar innovativa läkemedel och det som är framtidssyftande.

Frågan finns alltså väldigt synligt på dagordningen. Det känns också viktigt att ha den som en övrig fråga nästa vecka för att lyssna in medlemsstaternas situation och position i det hela. Det blir intressant att höra vad andra tycker, men jag tror att det dessvärre är en liknande situation som den vi har i Sverige.

Som nämnden säkert vet har regeringen lämnat en proposition för att kunna åtgärda en del av de brister som finns i Sverige, på hemmaplan. Men vi avser också att återkomma därför att vi har ett gott slutbetänkande från en tidigare utredning som vi kommer att använda oss av för att återkomma för svenskt vidkommande.

När det gäller läkemedelsbristen är det nödvändigt att vi gör saker på hemmaplan och gemensamt i EU där det är ändamålsenligt.

Anf. 59 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Det här är viktiga frågor. Det är också viktigt att vi efter en stor pandemi drar lärdom.

Just nu oroas många över det fågelinfluensavirus som börjat spridas till däggdjur. Man har sett utbrott i Spanien. Viruset har muterat och börjat

spridas också mellan däggdjur. Man fick ett utbrott på en minkfarm, där man var tvungen att avliva 50 000 minkar.

Bland människor som smittats har dödligheten varit väldigt hög. För detta finns i dagsläget inget vaccin. Det är därför av största vikt att man också jobbar förebyggande, som statsrådet nämner.

Det som jag vill fråga är om man på myndigheten för beredskap, Hera, diskuterar hur man kan jobba med till exempel industrier med väldigt hög risk, såsom pälsdjursuppfödning. Har man uppmanat medlemsstater att se över detta, att jobba förebyggande och att i förlängningen faktiskt stänga ned sådant?

Anf. 60 LORENA DELGADO VARAS (V):

Detta är oerhört viktigt, och jag tänker att det är väldigt många som känner av detta eftersom det kanske påverkar dem själva eller folk nära. Jag tänker också på hur man använder olika läkemedel. Vi har i dag till exempel en situation där diabetespatienter inte kan få ut sina läkemedel på grund av att folk använder dem till annat, bland annat vikttnedgång. Det ställer till det. Har man pratat om hur man kan förstärka kraven när det gäller vem som prioriteras för vissa läkemedel? Det handlar alltså om att det är patienter som verkligen behöver dem vid sjukdomar eller om det finns annat.

Sedan tänker jag på något i och med pandemin, det som Rebecka bland annat lyfte. Vi har haft många utredningar, och vi har haft många förslag. Nordiska rådet föreslår till exempel ett gemensamt beredskapslager. Det har funnits förslag om gemensamma vaccinproduktionsverksamheter. Jag undrar om man diskuterar det också. Ett av de större problemen under pandemin var ju att man inte hade produktionskapacitet. Det ställer oerhört stora krav på verksamheten när man måste ställa om så snabbt som man behövde göra under covidpandemin.

Att ta fram ett läkemedel är ju ingen lätt grej, utan det tar flera år. Och man måste ha rätt råvaror, rätt produktionsanläggningar och så vidare. Jag undrar om man diskuterar mer proaktivt hur man skulle kunna ha gemensamma faciliteter för att snabbt öka produktionen vid behov och så vidare.

Anf. 61 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Ordförande! Tack, ledamöterna, för frågorna! Frågan om smittsamma sjukdomar vill jag överlämna till Jakob Forssmed. Socialministern ansvarar för de delar som gäller vaccin och smittsamma sjukdomar, så det ligger inte på mitt ansvar. Han kommer snart. Hoppas att ledamoten har möjlighet att återkomma med frågan, som är mycket angelägen! Detta är inte inom mitt område, så jag kan inte svara på det.

Sedan gäller det användning av läkemedel utanför indikation, för det är det som det handlar om. Det är väldigt besvärande om läkare, för det är läkare som gör detta, ordinerar läkemedel utanför indikation. Det är klart att läkare ibland har skäl att göra det. Man använder då så kallad off label-förskrivning. I dag är ganska många människor med MS-sjukdom glada att läkare skriver ut ett läkemedel off label som inte anses vara det allra bästa och som inte ingår i det som regionerna subventionerar men som ger jättemycket bra hjälp till patienter.

Jag tror att det ibland är något som vi alla är glada att de gör. Men det hade ändå behövts en ordning i det regulatoriska systemet, för det är det vi behöver värna för att säkra att vi subventionerar rätt läkemedel och att det blir en jämlik tillgång till det. Och ibland händer det som vi sett exempel på – att man verkligen ordinerar det utanför indikation, där vi inte har något stöd för det.

Däremot har våra myndigheter agerat. Och man har gett rekommendationer från TLV om hur man ska använda detta. Det är inte subventionerat när man använder det utanför indikation – subvention har man alltså inte rätt till. De verktyg som myndigheterna har användes också under pandemin. Vi såg exempel på det i början av pandemin, då bland annat läkemedel mot reumatism höll på att ta slut. Det skrevs nämligen ut för att man trodde att det skulle hjälpa mot covid, vilket det inte gjorde. Myndigheterna använde alltså sina verktyg för att agera på dessa områden. Och i grunden är det en total läkemedelsbrist. Det är det som det handlar om.

Låt mig ändå återkomma till vikten av att öka produktionen. Det är viktigt att vi diskuterar konkurrenskraft inom EU. Det är också därför ordförandeskapet har det som en av frågorna – att vi måste ha en konkurrenskraft också inom life science-området, så att vi själva är duktiga både på läkemedel och på medicintekniska hjälpmedel. De kommande lagstiftningarna behöver också adressera det, så att vi bygger upp en rimlig konkurrenskraft.

Just under pandemin var frågan förstås: Kan vi öka kapaciteten när det gäller att producera vaccin? Vi har vaccinfabriker i Sverige, men de jobbade med den gamla metoden för att framställa vaccin, inte med den nya mRNA-tekniken, så de gick inte att använda. Vi ville ju använda det nya vaccinet, som hade tagits fram under lång tid. Man visste inte att det skulle vara till ett vaccin, men man testade det snabbt och fick godkänt och såg att det fungerade mot covid och kunde användas.

Men det är jättelånga processer. Det tar år att ställa om en fabrik till att göra någonting annat. Vi har nämligen noggranna kvalitetsprocedurer för att kunna ställa om en fabrik och testköra innan man får producera läkemedel, vaccin eller andra saker. Jag är glad att vi har de regulatoriska processerna. Skulle man snabbt kunna ställa om för att göra ett läkemedel finns det stora patientrisker.

Det går alltså inte att snabbt ställa om produktion. I stället måste vi ha en bättre lägstanivå, där vi har mer produktion av läkemedel och medicintekniska hjälpmedel i närområdet. EU tycker jag är en god arena, men också Norden. Vi behöver hjälpas åt för att få en konkurrenskraft och goda möjligheter för företag att verka, så att det också kommer patienterna till del hos oss i Sverige.

Anf. 62 LORENA DELGADO VARAS (V):

Min poäng var inte på något sätt att underminera den lagstiftning som finns. Det är oerhört viktigt att vi följer de regulatoriska kraven. Jag jobbar själv inom läkemedelsindustrin, så jag känner väl till både tidsaspekten och de regulatoriska krav som jag har jobbat med. Men jag tänker också att detta visar att man kanske behöver utöka tanken kring att ha olika möjligheter. Vi var ganska låsta. Vi hade liksom inte tillräckligt med faciliteter.

Andra länder som hade faciliteterna hade inte de ekonomiska möjligheterna att ställa upp med produktion, till exempel. Därför behöver vi hitta andra sätt för att kunna möta de ökade kraven, ökade produktionsnivåerna, sätt där man kanske just vid det tillfället inte sätter konkurrensen som prioritet utan hälsa som prioritet.

Inga av våra läkemedelsföretag hade brist på vinst eller brist på produktion. De mäktade helt enkelt inte med. Det handlar liksom inte riktigt om konkurrenskraften, utan det handlar om att kunna hitta vägar och om att kunna nyttja det som finns för att kunna få en produktion som möter behovet vid stora pandemier.

Anf. 63 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Konkurrenskraften är viktig för att detta ska finnas i Europa. Annars har vi ingenting att använda den dag krisen kommer. Vi håller på att bli lite omsprungna av USA och andra delar av världen när det gäller läkemedelsproduktion och medicintekniska hjälpmedel. Vi behöver jobba med konkurrenskraften – det är inte samma sak som konkurrens. Konkurrenskraften måste vara bra och fungera väl i en europeisk kontext för att vi ska kunna få en fungerande hälsoverksamhet. För mig hänger dessa frågor nära samman. Jag är glad att höra ledamotens engagemang. Hoppas att vi kan hjälpas åt framöver!

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi tackar också för sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johanssons och hennes medarbetares medverkan och önskar trevlig helg.

§ 3 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor, hälso- och sjukvårdsfrågor samt konsumentfrågor

Socialminister Jakob Forssmed

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 8–9 december 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 13–14 mars 2023

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Då går vi in på hälso- och sjukvårdsfrågor och har socialminister Jakob Forssmed med oss.

Vi börjar vi med återrapport från möte i rådet den 8–9 december 2022. Har statsrådet något att tillägga utöver det skriftliga?

Anf. 66 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Tusen tack, herr ordförande, för möjligheten att komma hit till EU-nämnden! Svaret är nej.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi lämna återrapportspunkten.

Då går vi in på dagordningspunkt 8 under Icke lagstiftande verksamhet. Det gäller EU:s strategi för global hälsa. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 68 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Den 30 november 2022 lanserade kommissionen en ny strategi för EU:s arbete med global hälsa i form av ett meddelande. En faktapromemoria har tagits fram, och socialutskottet informerades om strategins innehåll i början av året. Frågan var även uppe vid Epscorådsmötet i december, som nämnden känner till. Vid det mötestillfället informerade kommissionen ministrarna om innehållet i sitt då nyligen presenterade meddelande.

Global hälsa är en viktig fråga för EU och handlar om att främja och skydda människors hälsa såväl inom som utanför unionen. Det svenska ordförandeskapet har därför bjudit in till ett åsiktsutbyte vid Epscorådets möte den 14 mars.

Som nämnden också informerats om tidigare avser ordförandeskapet att ta fram rådsslutsatser om strategin. Den processen pågår och leds i Bryssel av rådsarbetsgruppen för utvecklingssamarbete och internationella partnerskap i nära samarbete med arbetsgruppen för folkhälsa. Jag tänkte bara informera lite kort om strategin.

Covid-19-pandemin, klimatkrisen och den geopolitiska situationen i världen pekar på behovet av en förnyad global hälsa-politik. Med den nya strategin vill kommissionen höja ambitionerna för EU:s samlade arbete inom ramen för global hälsa – anpassat till en ny tid.

En sak som är ny i denna strategi är att det hälsoförebyggande och hälsofrämjande arbetet lyfts fram tillsammans med ökad hälsosäkerhet och förstärkta hälso- och sjukvårdssystem genom strategins tre prioriteringar. Dessa handlar om bättre hälsa och välbefinnande, om stärkta hälso- och

sjukvårdssystem och ökad tillgång till allmän hälso- och sjukvård samt om att bekämpa hälsohot, såsom pandemier.

2022/23:31
10 mars

Kopplat till de tre prioriteringarna finns 20 vägledande principer med tillhörande förslag till konkreta åtgärder för genomförande. Vidare innehåller strategin ett förnyat och mer inkluderande förhållningssätt till globalt samarbete och partnerskap. Dessutom finns det i strategin ett ökat fokus på att mobilisera alla relevanta politikområden och sektorer.

Ett åsiktsutbyte mellan hälsoministrarna, nu när strategin nyligen har presenterats, kan förhoppningsvis bidra till fortsatt engagemang och ägarskap i det kommande genomförandet av strategin.

Inför mötet har ordförandeskapet tagit fram en diskussionsnot som stöd för hälsoministrarnas åsiktsutbyte. Det är två frågeställningar som skickats ut i förväg. Den ena frågan avser att bjuda in till diskussion om hur man kan stärka synergier mellan olika redan lanserade initiativ på folkhälsoområdet inom EU och initiativ på global nivå. Den andra frågeställningen är mer framåtblickande och avser att fånga upp vilka aspekter, verktyg och åtgärder som hälsoministrarna ser som viktiga för genomförandet av EU:s strategi för global hälsa.

Regeringen stöder ordförandeskapets initiativ till diskussionen.

Regeringen välkomnar att kommissionen nu presenterat sitt meddelande om en ny strategi för global hälsa. Hälsa är både en förutsättning och en drivkraft för hållbar utveckling. Den globala dimensionen av arbetet för god hälsa blir allt tydligare sammanlänkad med det regionala och nationella hälsoarbetet, liksom med andra relevanta politikområden.

Det ligger i Sveriges, vill jag säga, och EU:s intresse att stärka EU:s arbete med global hälsa och därigenom även EU:s roll i världen.

Finns det frågor?

Anf. 69 ÅSA ERIKSSON (S):

Ordförande! Jag har egentligen ingen fråga. Vi socialdemokrater har ingen anledning att anmäla någon avvikande ståndpunkt. Däremot saknar vi den svenska positionen när det gäller de två frågor som ska diskuteras. Jag tänker också på den mer framåtblickande frågeställningen, som statsrådet pratade om.

Enligt vår mening är det två aspekter av god hälsa och det hälsofrämjande som statsrådet lyfte fram som ofta glöms bort. Det är SRHR-frågor och psykisk hälsa. Vi från Socialdemokraternas sida önskar att statsrådet i dessa diskussioner verkligen lyfter fram och betonar vikten av att man i en strategi för global hälsa och i de åtgärder som man behöver vidta på EU-nivå inte glömmet bort dessa otroligt viktiga aspekter.

Det gäller inte minst ungas hälsa – både ungas psykiska hälsa och ungas sexuella hälsa. Vi tror att det inte bara är i Sverige som fenomenet med till exempel hårt sex bidrar till ökad psykisk ohälsa hos unga, utan vi tror att det finns andra medlemsstater som har samma problem.

Vi önskar alltså att SRHR-frågor och psykisk hälsa lyfts upp i arbetet.

Anf. 70 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag kan bara hålla med Åsa.

Jag vill ställa en fråga om man diskuterar det vi såg under pandemin, till exempel pausandet av patent för att kunna producera mer läkemedel. Vi nådde inte produktionsnivåer för att på ett globalt plan kunna täcka alla

behov som fanns. Vi såg också en otroligt stor skillnad i tillgången på vaccin när det gäller Europa versus andra kontinenter. I längden slog detta tillbaka mot oss och har påverkat människors liv och möjligheter att röra sig men också möjligheten att få in varor och tjänster som Europa behöver. Finns dessa aspekter med?

Anf. 71 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tackar för dragningen.

Jag ställde en fråga till föregående minister, och jag ska ställa den igen då jag blev hänvisad vidare.

I strategin för global hälsa talas det under punkt 3 om att bekämpa hälsohot som pandemier. Zoonoser handlar om smittämnen som sprids mellan djur och människor och svarar för ungefär 75 procent av alla nya infektionssjukdomar hos människor.

Fågelinfluensan har aldrig varit så problematisk som den är just nu. Den har muterat på en minkfarm i Spanien som hade ett utbrott i oktober, och för första gången sprids den nu mellan däggdjur. Detta har lett till att man fick avliva 50 000 minkar, och också människor smittades, med hög dödlighet.

Detta är oroväckande då minken är väldigt lik människan rent genetiskt. Många forskare beskriver det som en tickande bomb inför nästa pandemi. Minkfarmer har börjat stängas runt om i EU, och 16 länder har redan vidtagit denna åtgärd för att minska risken för en ny pandemi. Jag undrar: Kommer utfasning av högriskindustrier som minkfarmer att finnas med i strategin som ett förebyggande arbete för att minimera risker?

Anf. 72 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Tack, statsrådet, för föredragningen! Vi står såklart bakom den inriktning som statsrådet ger uttryck för.

När det gäller att lyfta upp de frågor som Socialdemokraterna nämner rörande sexuell hälsa och psykisk ohälsa noterar jag att Sverige och regeringen har många goda exempel att lyfta fram på internationell nivå, till exempel den mycket framgångsrika HPV-vaccineringen i Sverige och nyare initiativ från Socialdepartementet vad gäller en haverikommission vid suicid och ensamhetsatsningen för äldre. Det finns alltså mycket att nämna som Sverige gör på dessa områden, om man finner det lämpligt.

Anf. 73 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Stort tack för frågorna och engagemanget! Jag tycker att arbetet med global hälsa är helt centralt, och det är otroligt viktigt att det bedrivs starkt av EU på den globala arenan. Jag bedömer att EU spelar en nyckelroll. Om inte EU gör det – vem gör det då? Det handlar om att se till våra egna möjligheter och också om att alla människor, oavsett situation, ska ha rätt till en god hälsa.

Socialdemokraternas företrädare Åsa Eriksson lyfte upp ett par viktiga aspekter. SRHR finns med i strategin. Det är vi i Sverige glada för, och vi kommer att jobba för att det ska fortsätta så. Detta är viktiga och angelägna frågor för oss att driva. Detsamma gäller psykisk hälsa, där vi ser fram emot ett initiativ från kommissionen. Det här är viktiga frågor för regeringen att ha med i arbetet. Jag tackar för stödet i detta och för goda inspel i diskussionerna.

När det gäller frågan om tillgång till vacciner och annat finns det en stor och livlig diskussion om detta, inte minst i WHO-sammanhang. Diskussionen befinner sig i sin linda och handlar om en översyn för att möta internationella hälsohot och om pandemifördrag och hur man ska se på detta. Det är inte enkelt. Vi vet att det är viktigt med olika typer av patentskydd för att forskning ska bedrivas så att vi får fram nya läkemedel.

Vi kan se vad som händer inom områden där affärsmodellerna inte fungerar. Det gäller till exempel antibiotikafrågan. Vi får inte fram ny antibiotika i världen just nu. Den senaste nya gruppen av antibiotika är från 90-talet. Ett skäl till detta är att det i nuläget inte finns fungerande affärsmodeller. Idén är att läkemedelsbolagen ska forska fram ett nytt och verkamt antibiotikum samtidigt som vi vill minimera användningen av det. Det ska forskas fram, medan vår idé är att använda det så lite som möjligt. Därför måste vi hitta nya modeller som fungerar. Detta gäller på många områden inom medicin.

Det kommer att bli en viktig diskussion på flera områden i EU-systemet och även globalt om hur man ska hantera detta. De frågeställningar som lyfts upp här kommer definitivt att vara med, men jag vill problematisera frågan lite.

Sedan hade vi frågan om zoonoser. Jag har precis som ledamoten från Miljöpartiet, Rebecka Le Moine, också noterat detta. Det finns exempel i flera länder nu, och det var ett oroande fall i Chile där det har spridits till både sjölejon, uttrar, vildkatter och annat. Det är samma sak i USA, där jag tror att Oregon hade liknande bekymmer.

Detta är oroande och något som vi behöver övervaka noggrant, och vi måste förbereda oss. Poängen är att vi ska ha ett one health-perspektiv och att hälsoarbete inte bara ska bedrivas på humansidan utan också i skärningspunkten med djuren, både husdjur, vilda djur och djur som finns för olika typer av produktiva ändamål. Detta är viktigt och angeläget.

Erfarenheterna från pandemin finns med i arbetet med tanke på att vi måste jobba brett för att minimera riskerna. När dessa väl uppstår ska vi ha ett bra system för att hantera dem. Därför har EU-systemet stärkt sin beredskap genom Hera och den europeiska smittskyddsmyndigheten, och jag träffade nyligen företrädare för den afrikanska smittskyddsmyndigheten. Det är bra att de finns på plats, och de gör ett otroligt viktigt arbete i denna och andra frågor.

Beredskapsfrågan är viktig. Vi behöver vara bättre rustade för framtida hälsohot och pandemier, och det pågår alltså arbete bland annat inom ramen för Hera som vi följer mycket noggrant.

Anf. 74 REBECKA LE MOINE (MP):

Tack så mycket för svaret! Jag tycker att ministern var tydligare i det muntliga än i det som står i förslaget till svensk ståndpunkt. Jag uppskattar verkligen att one health-begreppet nämns. För mig saknar strategin trovärdighet om man inte har med perspektivet zoonoser, one health och förebyggande av pandemier. Detta är en stark önskan och ett starkt medskick inför vidare diskussioner.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Det talade och det skriftliga gäller i båda fallen.

Har socialministern något att tillägga?

Anf. 76 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Jag kan bara konstatera att one health-perspektivet är viktigt för mig och regeringen och kommer att finnas med i de diskussioner vi för om denna typ av frågeställningar.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Därmed kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 9 b under Övriga frågor, Förhandlingar om ett internationellt avtal om förebyggande av samt beredskap och insatser vid pandemier och om kompletterande ändringar av det internationella hälsoreglementet (2005). Det är en informationspunkt.

Anf. 78 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Det handlar som sagt om förhandlingar om ett internationellt pandemifördrag och om ändringar i det internationella hälsoreglementet. I förhandlingarna representeras EU:s medlemsstaterna av kommissionen.

Vid mötet den 14 mars planerar ordförandeskapet tillsammans med kommissionen att ge en lägesrapport om processen avseende förhandlingarna. I lägesrapporten lyfter man bland annat upp det fjärde mötet i den mellanstatliga förhandlingsgruppen, bestående av WHO:s 194 medlemsländer, som hölls i förra veckan. Där diskuterades processen under de kommande månaderna och ett så kallat nollutkast till pandemifördrag. Förhandlingarna är fortfarande i sin linda, och ett första utkast till fördrag väntas till sommaren.

Ordförandeskapet kommer även att ge en lägesrapport om förhandlingsprocessen kopplat till revideringen av det internationella hälsoreglementet, IHR. Målsättningen är att båda förhandlingarna ska vara i hamn till Världshälsoorganisationens möte i maj 2024.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi tackar också för socialminister Forssmeds deltagande i dagens överläggningar och önskar ministern med medarbetare en god helg.

Anf. 80 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Detsamma till den högt ärade nämnden!

Arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 8–9 december 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 13–14 mars 2023

Anf. 81 VICE ORDFÖRANDEN:

Varmt välkommen, statsrådet Johan Pehrson!

Det har skickats ut skriftligt material om återrapporten. Vill statsrådet ge någon ytterligare kommentar?

Anf. 82 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Nej, jag tycker att det är fullödigt.

Anf. 83 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går över till dagordningspunkt 3, Den europeiska planeringsterminen 2023.

Anf. 84 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Det är trevligt att komma hit och rapportera om vad vi ska göra på Epscomötet i Bryssel den 13–14 mars, det vill säga i början av nästa vecka.

Det är jag som leder mötet den 13 mars, och först på dagordningen står alltså punkten om den europeiska planeringsterminen. Den behandlas på samma sätt som tidigare år och består enligt etablerad praxis av tre tydliga delar. Det är dels ett återkommande åsiktsutbyte om sysselsättnings- och socialpolitiska aspekter av den europeiska planeringsterminen, dels ett antagande av den årliga gemensamma sysselsättningsrapporten och dels ett godkännande av rådsslutsatser om den årliga hållbara tillväxtöversikten och sysselsättningsrapporten.

Under åsiktsutbytet är tanken att rådet ska föra en sedvanlig diskussion om sysselsättnings- och socialpolitiska aspekter av den europeiska planeringsterminen för 2023. Regeringen stöder ordförandeskapets arbete med att inom ramen för den europeiska planeringsterminen följa upp det sysselsättnings- och socialpolitiska läget.

Regeringen välkomnar diskussion om årets hållbara tillväxtöversikt och ställer sig på ett övergripande plan bakom de prioriteringar som kommissionen föreslår för den ekonomiska politiken de kommande tolv månaderna.

Det är viktigt att den europeiska planeringsterminen bidrar till nödvändiga reformer och offentliga investeringar som främjar långsiktigt hållbar och inkluderande ekonomisk tillväxt och den gröna omställningen.

En utgångspunkt för regeringen i den europeiska planeringsterminen är att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna även fortsättningsvis respekteras.

Anf. 85 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 a, Den gemensamma sysselsättningsrapporten. Detta är ett antagande.

Anf. 86 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN

PEHRSON (L):

Kommissionen och rådet ska varje år inom ramen för den europeiska planeringsterminen upprätta en gemensam rapport till Europeiska rådet om sysselsättningsläget och genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna.

Rapporten analyserar den sociala utvecklingen och sysselsättningsutvecklingen i unionen och presenterar på ett övergripande plan de sysselsättningsreformer kopplade till sysselsättningsriktlinjerna som medlemsstaterna lagt fram det senaste året.

Regeringen står bakom ordförandeskapets inriktning att anta rapporten.

Anf. 87 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 b, Slutsatser om den årliga översikten över hållbar tillväxt och den gemensamma sysselsättningsrapporten för 2023.

Anf. 88 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN

PEHRSON (L):

Fru ordförande! Även detta är en årligt återkommande punkt där rådsslutsatserna utgör ett bidrag från Epscorådet till Europeiska rådet i mars inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Regeringen anser att rådsslutsatserna avspeglar årets hållbara tillväxtöversikt på ett rättvisande sätt och kan därför stödja ordförandeskapets inriktning att godkänna rådsslutsatserna.

Anf. 89 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Ett år efter Rysslands aggression mot Ukraina: sysselsättningsituationen och den sociala situationen i EU, med fokus på arbetsmarknadssituationen för flyktingar från Ukraina. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 90 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN

PEHRSON (L):

Denna punkt kommer att inledas med information från Lodewijk Asscher som är kommissionär Schmits särskilda rådgivare i Ukraina-

frågor. Därefter följer en diskussion om den sociala situationen och sysselsättningen i medlemsstaterna med särskilt fokus på personer som har tvingats lämna Ukraina. Medlemsstaterna inbjuds att redogöra för vilka åtgärder som har vidtagits för att underlätta integrationen av personer från Ukraina och vilka ytterligare åtgärder som planeras i detta avseende.

Regeringen välkomnar att ordförandeskapet uppmärksammar situationen på arbetsmarknaden för personer som tillfälligt tvingats lämna Ukraina och bjuder in medlemsstaterna att utbyta nationella erfarenheter på detta område.

Anf. 91 LEIF NYSMED (S):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för redogörelsen, om än väl kort, tycker jag. Man bjuder in medlemsstaterna till att särskilt beskriva situationen för de ukrainska flyktingarna.

Kommer statsrådet att framföra något och i så fall vad? Det hade varit intressant att höra. Jag satt beredd att anteckna lite eftersom det inte står något i utskicket.

Anf. 92 REBECCA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Denna ståndpunkt är väldigt vag och indikerar ingen ambition alls från regeringens sida att vidta åtgärder som underlättar ukrainska flyktingars utsatthet.

Det skulle behöva presenteras tydliga integrationsåtgärder, såsom tillgång till språkundervisning och försörjning, alltså sådant som gör att flyktingar inte tvingas leva i fattigdom och utsatthet. Kriget har blivit långvarigt, och flyktingar måste ges rimliga förutsättningar att försörja sig själva.

Anf. 93 LORENA DELGADO VARAS (V):

Det har uppstått skillnader i rättigheter och vad man får tillgång till som flykting beroende på om man kommer från Ukraina eller från andra länder.

Tänker man sig en gemensam flyktingstatus? Det uppstår nämligen ganska problematiska situationer, till exempel att ukrainska flyktingar inte kan folkbokföra sig eller skaffa bank-id, speciellt när man tänker på vad detta innebär i kontakten med myndigheter.

Har man tänkt ta upp behovet av att säkerställa att det inte ska finnas skillnader mellan flyktingar?

Anf. 94 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru ordförande! Dessa frågor diskuteras i alla europeiska länder, också i Sverige. Även som ordförande redovisar vi på olika sätt vad vi har vidtagit för åtgärder för att hantera mottagandet av personer från Ukraina.

Som ni vet rör det sig om särskilda språkinsatser som erbjuds av civilsamhälle, kommuner, studieförbund och folkhögskolor. När det gäller arbetsmarknaden har Migrationsverket en insats om rätt att arbeta i Sverige. Vi har arbetsmarknadsinsatser inom tidiga insatser för asylsökande, som i detta fall utförs av civilsamhället. Vi genomför också insatser inom EU-initiativet Care med stöd av Europeiska socialfonden.

För att nämna ytterligare svenska åtgärder har Arbetsförmedlingen att informera om var det råder brist på den svenska arbetsmarknaden och så vidare liksom om rätten att skriva in sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen, delvis för att kartlägga den kompetens som finns hos ukrainare. Arbetsförmedlingen kan även besluta om anställningsstöd för personer från Ukraina om de uppfyller de villkor som gäller generellt för till exempel nystartsjobb.

Denna dialog har regeringen löpande med olika företrädare, inte minst företrädare för Ukraina. Efter detta möte ska jag träffa den vice premiärminister som har ansvar för arbetsmarknaden och diskutera vad vi mer kan göra. Frågan om hur vi kan underlätta deras eventuella inträde i EU kommer också att tas upp eftersom Ukraina är ett kandidatland. Den frågan är ju inte aktuell på Epscomötet, men det är viktigt att det förs en löpande dialog med tanke på vad som händer efter att detta vidriga krig är slut.

Anf. 95 VICE ORDFÖRANDEN:

Låt mig för formens sak fråga: Tänker Sverige alltså uttrycka detta på mötet och inte bara lyssna in de andra? Ståndpunkten är att medlemsstaterna bjuds in att dela nationella erfarenheter på detta område. Kan vi ta det talade ordet från statsrådet som det som Sverige avser att framföra på mötet?

Anf. 96 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Jag sitter som ordförande på rådsmötet och ska ju agera som den ärliga medlaren. Fokus kommer att vara på att få fram ett så bra erfarenhetsutbyte som möjligt. Vi har ett stort engagemang i frågan, men jag inleder inte med att tala om vad Sverige tycker. Vi kommer dock att se till att det kommer fram.

Anf. 97 LEIF NYSMED (S):

Det är viktiga saker som lyfts upp, men Sverige måste våga problematisera det som har varit bristfälligt i vårt mottagande och i vår hjälp till de ukrainska flyktingarna. Vi måste våga lyfta upp våra brister och inte dölja dem. Vi ska inte bara vara ordförande utan måste våga ta denna diskussion fullt ut.

Anf. 98 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag håller med om att det är bra att lyfta upp det som vi inte har lyckats åstadkomma här i Sverige. Det är så vi utvecklas framåt.

Men det är också viktigt att dra lärdomar av hur det funkar när man faktiskt får saker på plats så att man kan använda det när det gäller andra flyktinggrupper. Vi måste dra lärdomar av den snabba process som har varit avseende att integrera folk i samhället.

Detta gäller även framåt, för vi vet inte när detta slutar. Alla verkar tänka att de ukrainska flyktingarna ska flytta tillbaka. Men barn växer upp här nu, och folk skapar sig en framtid här. Detta måste vi också ta hänsyn till.

Anf. 99 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! På temat det vi inte har lyckats med i Sverige vill jag uppmärksamma den situation som många ukrainska kvinnor befinner sig i. De utgör den enskilt största gruppen kvinnor som utnyttjas för prostitution, vilket är ett jättestort problem. Det visar också att man behöver jobba med frågor på många olika sätt parallellt för att människor inte ska hamna i denna typ av utnyttjande.

Anf. 100 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Tack för värdefulla medskick, och jag hoppas att vi i vår återrapport så kraftfullt det bara går kan beskriva den diskussion som förs. Inte minst har massflyktsdirektivet implementerats på olika sätt runt om i EU, vilket får olika effekter.

Det förs en pågående diskussion i riksdagens fackutskott hur vi ska göra i Sverige, och då kommer också frågan in hur man gör i andra EU-länder för att på bästa möjliga sätt uppfylla intentionen att ge skydd och inte bara förvaring. Människor ska ha något meningsfullt att göra och känna att det finns en framtid.

För var dag som går rotar sig fler mer och mer, vilket vi måste ta hänsyn till. Därför är diskussionen inom ramen för Epsco och det format den har, med full respekt för medlemsstaternas huvudsakliga självbestämmande på området, viktig för att lära sig av varandra, och här är EU en väldigt bra mekanism.

Anf. 101 VICE ORDFÖRANDEN:

Låt mig göra ett medskick till statsrådet och Arbetsmarknadsdepartementet: Inför kommande EU-nämnder vore vi tacksamma för om man i ståndpunkten vågar skriva några åtminstone övergripande ord om vad man har tänkt arbeta med ur svenskt perspektiv. Nu var ståndpunkten väldigt kort.

Med det sagt: Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Rådets beslut om bemyndigande för medlemsstaterna att ratificera 2019 års ILO-konvention om våld och trakasserier (nr 190). Det är en diskussionspunkt.

Anf. 102 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Det här är en fråga som har varit på dagordningen ett tag, och här förväntas medlemsstaterna ha ett åsiktsutbyte om möjliga vägar framåt gällande ett eventuellt rådsbeslut om bemyndigande eftersom medlemsstaterna ska ratificera ILO:s konvention nummer 190.

Regeringen stöder ordförandeskapets arbete med att hantera frågan på ett lämpligt sätt i syfte att möjliggöra för medlemsstaterna att just ratificera konventionen.

Det svenska läget och utredningen är väl kända för riksdagen, så detta är ju hanterat i Sverige. Nu väntar vi bara på vad man kommer fram till i EU-systemet.

Anf. 103 LEIF NYSMED (S):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för redogörelsen.

Hur ser statsrådet på möjligheterna att få igenom detta? Finns det mycket oenighet om det? Och vad har vi för plan B om vi inte kommer framåt i detta för svensk del?

Anf. 104 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Jag går tillbaka lite för alla som inte har hört om detta. År 2020 presenterades ett förslag till rådsbeslut som skulle bemyndiga medlemmarna att ratificera konvention 190 om våld och trakasserier i arbetslivet. Det är ju en viktig produkt.

Det råder olika uppfattningar om huruvida ett sådant bemyndigande behövs och vilken rättslig verkan det ska ha. Detta är inte något nytt i EU; det handlar om kompetensfrågor. Det har lett till omfattande diskussioner. Tidigare ordförandeskap har av olika anledningar valt att inte hantera frågan.

Det är klart att det är lite olyckligt att detta juridiska limbo fördröjer medlemsstaternas ratificering av denna viktiga konvention. Det svenska ordförandeskapet – och, för första gången, jag själv – vill därför nu höra direkt från dem själva vilken inställning andra regeringar i EU har för att se hur frågan ska hanteras framöver. Det beror lite på vad som sägs där.

Vi vill komma vidare i processen. Jag får dock återkomma vid återrapporteringen, för jag måste höra från hästens mun vilka läsningar som finns i den juridiska frågan och om det krävs ett bemyndigande eller inte.

Flera länder har kommit långt. Den svenska utredningen visade att vi i Sverige de facto har uppfyllt kraven, men ratificering eller inte påverkar vår syn på kompetensfrågor i EU. I sak ska detta inte påverka negativt för medborgare i Sverige, men det får ju en konsekvens för EU-systemet. Jag får återkomma för att redovisa vad de andra medlemsstaterna hänger upp sig på.

Anf. 105 LEIF NYSMED (S):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag uppfattar att statsrådet är ganska framåtutlad i denna fråga. Det är ju viktigt för oss att få igenom detta på europeisk nivå. Jag förstår att statsrådet behöver lyssna på andra, men det är viktigt att markera att Sverige tycker att detta är en viktig fråga.

Anf. 106 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Jag har inget ytterligare att tillägga, men jag svarar gärna om det finns några andra frågor eller medskick.

Anf. 107 VICE ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisning inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor. Det är många övriga frågor som finns noterade här. Vi har ju fått skriftlig information

om de övriga frågorna. Är det något specifikt som statsrådet vill ta upp?

2022/23:31
10 mars

Anf. 108 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Jag välkomnar att EU-nämndens ledamöter gör inspel – och det kan ledamöterna göra direkt till mig eller mina medarbetare – inför det informella Epscomötet. Det är ju där som många övriga frågor tas upp, och det är där man känner av läget. Om det finns medskick är jag beredd att lyssna på dem – annars får ledamöterna gärna återkomma i det formella sammanhanget vid nästa EU-nämndssammanträde. Det blir ju fler Epscomöten än det som hålls på måndag och tisdag.

Anf. 109 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Vi tackar också statsrådet och hans medarbetare för den här gången och önskar en trevlig helg.

§ 5 Miljöfrågor
Statssekreterare Daniel Westlén
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 20 december 2022
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 16 mars 2023

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statssekreterare Daniel Westlén och hans medarbetare varmt välkomna till EU-nämnden.

Vi börjar med en återrapport från mötet i rådet den 20 december 2022. Finns det något muntligt att lägga till det skriftliga?

Anf. 111 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Jag har inget att tillägga.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar återrapporten och går vidare till Lagstiftningsöverläggningar och dagordningspunkt 3, Direktivet om ändring av direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp och rådets direktiv om deponering av avfall. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 113 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Ordförande! Det svenska ordförandeskapet har målsättningen att anta en allmän inriktning för ändringsdirektivet vid miljørådet den 16 mars. Regeringen står fortsatt bakom ståndpunkterna från den överläggning med miljö- och jordbruksutskottet som ägde rum den 7 juni 2022.

Som ordförande i miljørådet är det vår uppgift vid rådsmötet att leda mötet och hitta lösningar för att nå en överenskommelse i rådet om det kvarstår utestående frågor. Prognosen just nu är att det kommer att göra det, så det kan bli förhandlingar på plats.

Under förhandlingen har utvecklingen i stort gått i svensk riktning. Sverige drev under hösten 2022 bland annat att det är viktigt att det fortsatt finns en flexibilitet gällande resurshushållning, att kraven inte ska innebära en omfattande administrativ börda, att det fortsatt bör finnas möjlighet att använda generella föreskrifter, att regleringen av batterifabriker inte ska begränsas till litiumjonbatterier och att en eventuell inkludering av gruvor kräver att särskild hänsyn tas till gruvors platsspecifika förhållanden. Från svensk sida tog vi också upp att vi är positiva till att djurhållande verksamheter regleras med ett förenklat förfarande men att tröskelvärdet för vilka djurhållande verksamheter som inkluderas måste höjas i förhållande till kommissionens förslag.

Förhandlingarna har under hösten – under svenskt ordförandeskap – drivits framåt, och det finns nu samstämmighet i rådet på flera områden. På dessa områden finns det en väl avvägd balans mellan miljöskydd och andra intressen, som konkurrensvillkor och begränsningar av den administrativa bördan.

Ett flertal förslag har ändrats i Sveriges riktning, till exempel när det gäller regleringen av batterifabriker, fortsatt flexibilitet för krav på resurs-hushållning, begränsning av den administrativa bördan och användningen av generella föreskrifter.

Under förhandlingarna har en mer rimlig omställningstid förts in. Förslaget har kompletterats med övergångsbestämmelser så att de nya reglerna börjar gälla successivt. De nya reglerna ska alltså stödja en långsiktig omställning.

Några utestående frågor kvarstår dock i förhandlingarna. Det är därför fortfarande ovisst om det kommer att gå att anta en allmän inriktning. Ordförandeskapets målsättning är att länderna ska kunna enas om en balanserad kompromisstext i Coreper, som är i dag, eller allra senast på miljørådet.

De utestående frågorna handlar främst om storlekarna på djurhållande verksamheter. Rådet är oenigt här, men min och statsrådets starka förhoppning är att en kompromiss ska kunna nås och att en allmän inriktning kan antas under miljørådet nästa vecka.

Anf. 114 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag vill å Socialdemokraternas vägnar säga att Socialdemokraterna stöttar regeringens ståndpunkt här och inte har någon avvikande sådan. Socialdemokraterna uppmuntrar också till att vi ska lyckas i förhandlingarna.

Jag kan möjligen nämna att vi tyckte att den förra ståndpunkten – alltså den som framfördes före denna ståndpunkt – var något bättre, men i stort ser det bra ut.

Jag vill dock nämna en sak. I miljö- och jordbruksutskottet i går tog vi upp att det skulle finnas möjlighet att göra undantag i händelse av kris. Detta läste inte statssekreteraren upp nu. Jag vet inte om det blev någon ändring efter gårdagens överläggning med MJU. För tydlighetens skull vill jag fråga: Är det någonting som har förändrats, eller var det bara så att statssekreteraren inte läste upp det?

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Som jag förstod det tog detta ganska mycket tid i MJU i går.

Anf. 116 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vänsterpartiet vill anmäla en avvikande ståndpunkt. Vi tycker att ståndpunkten borde lyda så här:

Sverige stöder förslaget ambition att minska utsläppen och stärka omställningen till en cirkulär ekonomi. Sverige stöder förslag om att de djurhållande verksamheter som omfattas av IED utökas till att omfatta även uppfödning av nötkreatur, att tröskelvärdet för de djurslag som redan omfattas av direktivet sänks samt att särskilda förenklade regler föreslås för de djurhållande verksamheterna. Sverige anser vidare att starkare reglering bör införas i förslaget med krav på att införa förbättrade BAT – best available techniques – i snabbare takt för att nå målsättningen att begränsa föroreningarna.

Anf. 117 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för dragningen!

Vi i Centerpartiet har ju tidigare haft synpunkter på detta direktiv och förslag. Jag vill hänvisa till en avvikande ståndpunkt som vi anmälde här i EU-nämnden den 21 oktober 2022. Den avser just djurhållning, antalet nötkreatur etcetera.

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Då upprepar ni alltså den avvikande ståndpunkten?

Anf. 119 MALIN BJÖRK (C):

Ja.

Anf. 120 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för dragningen.

Vi menar att detta direktiv är välkommet, men som det ser ut just nu är det alltför försiktigt och begränsat för att driva på en omfattande industriell omställning mot klimatneutralitet och nollförening. Det skulle behövas förbättringar.

Vi tycker att det är positivt att tillämpningsområdet utökas. Men Miljöpartiet menar att direktivet brister på en rad punkter. Vi följer upp vår tidigare avvikande ståndpunkt, och vi menar att anläggningar som ingår i ETS även ska kunna omfattas av industriutsläppsdirektivet, då utsläppshandeln innebär en styrning på systemnivå. Det är rimligt att en sådan kompletteras med ett regelverk för enskilda anläggningar.

När det kommer till luftföreningar vill vi se att gränser sätts som är förenliga med WHO:s senaste riktlinjer för luftkvalitet. Det nämns inte i förslaget just nu.

Vi vill även se tydliga sektorsmål och milstolpar, till exempel för användning av sekundärt material och förnybar energi.

Vi är kritiska till en mindre strikt tillståndsprocess för verksamheter med intensiv djuruppfödning, då det skapar hinder för utveckling av svensk djurhållning, som i hög grad bygger på höga djurvälståndsmått, låg antibiotikaanvändning och betesdrift med mera.

Anf. 121 MATILDA ERNKRANS (S):

Bara en kontrollfråga till statssekreteraren så att jag förstår vilket mandat som söks. Statssekreteraren säger att det fortfarande pågår förhandlingar och att ni vill ha med er mandatet att anta förslaget till allmän riktlinje, samtidigt som det ju står i ståndpunkten till exempel att tröskelvärdet för djurhållande verksamheter måste höjas. Statssekreteraren sa att detta fortfarande är utestående.

Kan man få någon ytterligare information om förhandlingsläget? Ska jag förstå det som att om det nås en kompromiss som betyder att tröskelvärdet minskas kommer man tillbaka till EU-nämnden, eller är det inte ens med i förhandlingen?

Jag känner ju inte till förhandlingsläget – det kanske inte är detta man pratar om. Kan man få något litet förtydligande av hur mycket den allmänna riktlinjen kan ändras utifrån vad ni tycker att ni har med er härifrån i den ståndpunkt som ni har redovisat?

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Det finns ytterligare några frågor, och jag har noterat olika avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Anf. 123 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Jag börjar med Jytte Gutelands fråga. Jag uppfattade två frågor, från Jytte Guteland och Matilda Ernkrans.

Jytte Gutelands fråga handlade om undantaget för kris och krig. Det är inga ändringar. Det finns fortfarande med. Där har ingenting ändrats.

Frågan från Matilda Ernkrans handlade om vilket mandat vi söker. Jag skulle vilja ha med mig mandatet att stödja ordförandeskapet och rösta för en allmän inriktning, givet att förhandlingarna går i mål.

Hur är då förhandlingsläget? Jo, om vi håller oss till djurhållningen, som är den viktigaste knäckfrågan, var kommissionens förslag att man skulle dra gränsen för vilka gårdar som ska inkluderas vid 150 livestock units.

En livestock unit motsvarar en mjölkko. Det finns en växlingskurs mellan olika former av kor, men också till annan boskap, grisar och höns. De exakta växelkurserna har jag inte riktigt lärt mig, men man kan säga att det går många fler höns än kor på en livestock unit. Övriga kor är 0,8, fick jag lära mig, och mjölkkor är 1,0.

Kompromissförslaget som Sverige lade fram i går vid lunchtid till medlemsstaterna säger att man ska sikta mot en balanspunkt, en så kallad landing zone, där man sätter gränsen vid 350 livestock units för både kor och grisar och 280 livestock units för fjäderfän. Medlemsstaternas åsikter går vitt isär. Det finns de som anser att det här är alldeles för låga gränser och andra som anser att de är alldeles för höga. De som anser att de är för höga skulle vilja sänka kommissionens förslag till ungefär 100, och de som anser att de är för lågt satta tycker att de borde ligga runt 600.

Det som också tillkommit här sedan kommissionen lade fram sitt förslag är att man ser framför sig ett undantag för gårdar med väldigt mycket fritt strövande boskap som är ute på bete. Där är det nämligen svårare att leva upp till direktivet, så man skulle kunna få ett undantag.

Det handlar om en väldigt skör balans – det ska vi komma ihåg. Medlemsstaterna är ytterst oeniga i den här frågan. Jag ser alltså inget scenario där förhandlingarna nu plötsligt skulle landa i en livestock unit-gräns lägre än 150, som var kommissionens förslag. Sveriges ståndpunkt som är att vi vill att det ska bli högre ska jämföras med det ursprungsförslaget. Svaret är alltså: Nej, ingen risk.

Anf. 124 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag vill för tydlighetens skull upprepa även muntligt att Miljöpartiet gärna skulle vilja se att fler gårdar omfattas av detta. Jag tror att Miljöpartiet sticker ut i detta sammanhang. Vi tror att det skulle vara positivt om fler gårdar omfattades och om man inte höjer antalet djur på besättningarna.

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar att det finns en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet som handlar om starkare regleringar i enlighet med det Lorena Delgado Varas läste upp. Centerpartiet har också en avvikande ståndpunkt med

hänvisning till 2022 års avvikande ståndpunkt. Miljöpartiet följer upp tidigare avvikande ståndpunkt med det muntliga tillägg som Rebecka Le Moine gjort nu under mötet.

I övrigt kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Jag tackar också för att jag har fått lära mig massor om livestock och växlingskurser. Det var mycket intressant och väldigt europeiskt.

Nu kommer vi till dagordningspunkt 4, Förordningen om förpackningar och förpackningsavfall, om ändring av förordning (EU) 2019/1020 och direktiv (EU) 2019/904 och om upphävande av direktiv 94/62/EG. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 126 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Herr ordförande! Vid miljørådet kommer en riktlinjedebatt att äga rum om förslaget till förordning om förpackningar och förpackningsavfall som just nu förhandlas i rådsarbetsgruppen för miljö. Kommissionen presenterade förslaget till ny förordning i november förra året. Det är en revidering av ett tidigare direktiv, men eftersom det gjorts om till en förordning innebär det en ökad harmonisering inom EU. Det är också en ambitionshöjning jämfört med det gällande direktivet med nya målnivåer och harmoniserade hållbarhetskrav. Detta för att åtgärda rådande situation med en fragmenterad marknad, försenade eller inkorrekta implementeringar i medlemsländerna och ökade volymer förpackningsavfall.

Det svenska ordförandeskapet har tagit fram en bakgrundsnot med frågor till stöd för miljöministrarnas diskussion. Diskussionen kommer att fokusera på förslagens ambitionsnivå och de åtgärder som föreslås för att förebygga förpackningsavfall. Regeringen står bakom den tidigare överlagda svenska ståndpunkten som presenteras i det fakta-PM där regeringen välkomnar förslaget. Regeringen ser det som en viktig del i att nå ett mer resurseffektivt, fossilfritt och självförsörjande samhälle i EU och Sverige och att det på ett kostnadseffektivt sätt ska bidra till en grön omställning och till att uppnå klimat- och miljömålen.

Därtill var statsrådet Pourmokhtari, som ni känner till, i går i miljö- och jordbruksutskottet och överlade om regeringens ståndpunkt. En majoritet i utskottet gav då sitt stöd till ett tillägg till ståndpunkten, som lyder:

Under vissa omständigheter kan återanvändningssystem utlösa oönskade effekter och inte nödvändigtvis vara de optimala miljölösningarna. Till exempel kan de utlösa en ökning snarare än en minskning av miljömässiga konsekvenser. Detta kan bland annat orsakas av transport, sanering och städning och innebära svårigheter att uppnå ett tillräckligt antal rotationer för att säkerställa ett positivt miljöresultat. Därför anser regeringen att den föreslagna förteckningen över förbjudna förpackningstyper och de föreslagna målnivåerna för återanvändning samt behovet av undantag bör analyseras och kompletteras med ytterligare livscykelanalyser.

Regeringen inkluderar detta tillägg i sin tidigare redovisade ståndpunkt. Som ordförande i rådet avser Sverige inte att göra något inlägg i diskussionen på rådsmötet, men tar med sig denna ståndpunkt i det fortsatta arbetet med förslaget. Förhandlingarna kommer att fortsätta efter

Anf. 127 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Tack, statssekreteraren, för redogörelsen!

Jag vill bara säga att vi socialdemokrater står bakom regeringens ståndpunkt och att vi uppskattar det arbete som regeringen har gjort för att ta med sig majoritetens synpunkter i miljö- och jordbruksutskottet och att de på ett väldigt tydligt sätt nu framkom. Vi uppmanar förstås till det statssekreteraren själv tog upp, nämligen att vara aktiv i den mån man kan som ordförandeland men också framöver för att få fram Sveriges ståndpunkt på ett bra sätt i de fortsatta förhandlingarna.

Anf. 128 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vänsterpartiet har valt att göra ett eget tillägg till den ursprungliga versionen av regeringens ståndpunkt. Vi menar att producenterna ska ha det fulla ekonomiska ansvaret för produkter som omfattas av producentansvaret. Det behöver säkerställas att regleringen av producenternas ansvar är reglerat som ett heltäckande, operativt och finansiellt ansvar.

Sverige ser behov av ytterligare styrmedel för att förebygga uppkomsten av förpackningsavfall för att i ökad utsträckning hushålla med de resurser som finns och stärka förutsättningarna för en cirkulär ekonomi som del av EU:s gröna giv.

Vänsterpartiet anmäler alltså en avvikande ståndpunkt.

Anf. 129 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Miljöpartiet har också en avvikande ståndpunkt, som jag tänker följa upp. Men först har jag en fråga. Vad anser regeringen om medlemsstater som redan har kommit långt i dessa frågor? Hur kan dessa stater förmås att höja sin ambitionsnivå ytterligare? De har ju jobbat olika länge, och ofta framgångsrikt, med dessa frågor.

Som avvikande ståndpunkt vill jag framföra att Miljöpartiet anser att ambitionen borde vara ännu högre än i kommissionens förslag. Det är inte tillräckligt att bara sakta ned trenden med ökande förpackningsvolymerna – den måste även vändas. Vi anser att den ökning av förpackningsvolymerna med 20 procent som skett under det senaste decenniet borde vara det första minskningsmålet och att det därefter bör öka.

Anf. 130 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Bioekonomin har ju stor potential att erbjuda förnybara lösningar för material och förpackningar och att säkerställa hållbarhet och konkurrenskraft i Europa. Syftet med det här förslaget ska delvis vara att fasa ut fossila material – gott så. Men från Sverigedemokraternas sida ser vi att förslaget i dag är utformat så att man inte kommer att uppnå de lösningar man vill ha på problemen.

Flera av förslagen i PPWR styr bort från miljömässigt hållbar svensk råvara till fossilbaserad plast och aluminium som har lägre miljönytta och måste betraktas som mindre hållbara lösningar på området. Vi sverigedemokrater är också oroliga för att de kommer att minska efterfrågan på

svensktillverkade produkter och därmed skada jobb och tillväxt i vårt land.

Det är viktigt att regeringen står upp för träfibern och inte intar en alltför naiv hållning. Tillägget som miljö- och jordbruksutskottet gjorde i går förändrar den svenska regeringens ståndpunkt en hel del. Vi har noterat den finska riksdagens och den finska regeringens position; de är betydligt oroligare. De välkomnar också syftet med förslaget, men skriver väldigt tydligt i sin ståndpunkt att det finns problem med förslaget. Det har tyvärr inte den svenska regeringen gjort.

Det är positivt att man tagit till sig det som beslutades i miljö- och jordbruksutskottet i går. Vi vet ju vem som är kommissionär på det här området, och vi vet vad Europaparlamentet brukar göra. Om det är någon som ska stå upp för träfibern är det rådet, men i rådet är det inte jättemånga som gör det. Om någon ska göra det i rådet är det förutom Finland alltså Sverige.

Nu till några frågor. Det finns många. Det är väldigt många intressenter som har hört av sig, så man har fått lära sig många nya problem. När det gäller förpackningar ställs det krav på att använda återvunnen råvara, men flera företag har uttryckt en viss oro eftersom man inte kan använda produkter som inte finns. Insamlingen måste alltså öka, men samtidigt vill man inte ha någon detaljreglering i de olika länderna. Regeringen har motsatt sig ökade krav och vill behålla ett nationellt självbestämmande över en del saker.

Bolagen har efterlyst att man till exempel ska ställa krav på separerad insamling i länderna. Man har en ganska hög andel insamling. Ser regeringen ett problem med att ställa hårdare krav på att använda återvunna material och att detta sedan inte finns att skaffa fram på marknaden?

Ett annat frågetecken gäller de delegerade akterna. Det finns ett resone-mang i den svenska ståndpunkten om detta. Det vore intressant att få veta lite mer i detalj. Är man orolig för de delegerade akterna och på vilket sätt vill man förändra dem?

En fråga som vi har gäller de delegerade akter som rör definiering av återvinningsbarhet, alltså design for recycling. Här efterlyser branschen att man till exempel ska använda europeiska standardiseringskommittén CEN för detta i stället. Där har man en stor expertis, och man har den tekniska förståelsen. Det finns en stor oro för om kommissionen har detta. Har regeringen några tankar kring just den delegerade akten när det gäller design for recycling?

Sedan har vi förbudet mot engångsförpackningar i hotell-, restaurang- och cateringsektorn – det är väl detta som ”horeca” står för. Här har vi hört lite olika åsikter. Jag hörde i går att ministern menade att detta hade ändrats. Men i annex 5.3 framgår det tydligt att man vill förbjuda alla engångsförpackningar på restauranger om det inte handlar om något som ska tas med omedelbart, som take away.

I den svenska ståndpunkten är det allmänna ordalag: Därför anser regeringen att den föreslagna förteckningen över förbjudna förpackningstyper och de föreslagna målnivåerna ... bör analyseras.

Men i annex 5.3 vill man fasa ut alla engångsförpackningar inom hotell-, restaurang- och cateringsektorn which include all eating areas inside and outside a place of business. Det är ganska tuffa formuleringar i annex 5.3. Hur ser regeringen på detta? Är det något man vill ändra på, eller tycker man att det är bra?

Det är mycket fokus på träfiber och de stora bolagens inspel här. Men även mindre företag berörs av detta i stor omfattning. Jag tänker på bryggerierna.

I dag kan jag som konsument välja mellan ett stort antal förpackningar i butiken. Jag vet att oavsett vilken jag väljer kommer produkten att återvinnas på något sätt. Det har lett fram till att vi till exempel har färre tunga glasflaskor som returneras och ska diskas, utan det har styrts mot andra förpackningar, vilket jag tror har varit miljömässigt hållbart och gjort systemen mer effektiva i vårt land.

Nu finns det ett förslag om kvot för återanvändbara förpackningar, alltså returflaskor. Detta riskerar att slå väldigt hårt mot våra svenska bryggerier. De stora bryggerierna kan säkert fasa in lite fler tunga glasflaskor och tvinga oss att köpa dessa förpackningar som vi egentligen inte vill ha. Men för de mindre blir det betydligt svårare.

Det undantag som finns i kommissionens förslag berör enbart pytteproducenter. Då ska man i princip ha ett litet bryggeri i källaren och knappt någon anställd över huvud taget. Reformförslaget berör alltså nästan alla bryggerier som vi brukar kalla för mikrobryggerier eller mindre bryggerier. Det har ju funkat för dem, för det räcker för dem att använda en förpackningstyp – de behöver inte ha flera olika.

Många av dessa företag är växande, och det har etablerats många nya företag på den svenska marknaden, så de har investerat i en lösning. Jag pratade med ett bryggeri som nyligen hade investerat i engångsglas. Det var ett ödesdigert misstag som skulle kunna radera deras ekonomi för lång tid framöver om de måste skrota maskinen och skaffa helt nya lösningar.

Hur ser regeringen på det undantag som finns enbart för väldigt små producenter? Och om man lyckas utvidga undantaget så att det inte bara gäller om man har ett litet bryggeri i källaren uppstår i stället ett problem för de små bryggerierna att bli större. Det blir liksom ett hinder för tillväxt. Som det är i dag är det dock ett hinder för deras existens.

Jag hoppas att det kan ske en förbättring, men då kan vi alltså få ett hinder för tillväxt. Det vore intressant att höra hur man ser på just detta problem, som ju berör väldigt många svenska bryggerier. Vi har ju haft en fantastisk utveckling på det här området i Sverige.

Ett annat problem som många bryggerier ser är att det ställs krav på att använda återvunnen råvara i förpackningarna. Det är framför allt plast det handlar om. Oron är att man inte kommer att få tillgång till återvunnen plast för att tillverka flaskor. Man efterlyser förköpsrätt.

I dag finns ett informellt samförstånd som innebär att de har en förköpsrätt. Problemet för dem är att förslaget ställer mycket högre krav. De måste öka andelen återvunnen plast i förpackningarna ganska kraftigt. De är oroliga för att det inte kommer att finnas tillräckligt på marknaden, helt enkelt. De skulle vilja vara garanterade att de kan få tillbaka det material de har använt för att tillverka sina plastflaskor. Är detta något som regeringen har funderat på och tycker kan vara bra att driva?

Anf. 131 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Herr ordförande! Det är, precis som vi har hört, väldigt många frågor i detta ärende, och det finns väldigt mycket oro där ute. Jag förutsätter att regeringen är träfibers största försvarare i förhållande till ett fossilt material som plast eller aluminium. Som Martin Kinnunen nämnde i sitt

anförande är det mycket som måste ses över, så att vi inte sätter krokben för oss själva.

Precis som statssekreteraren sa var det överläggning i miljö- och jordbruksutskottet i går, och vi hade lite diskussioner där. Vi ansluter oss till det tillägg till ståndpunkten som vi fick en majoritet för i utskottet i går, av flera skäl. Vi är nöjda med det.

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar att Vänsterpartiet och Miljöpartiet har anmält avvikande ståndpunkter.

Anf. 133 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Jag noterade frågor från Miljöpartiet och Sverigedemokraterna. Jag börjar med Miljöpartiet.

Frågan handlade om hur regeringen ser på de medlemsstater som redan har kommit långt och hur man ska kunna höja ambitionsnivån.

Det är väldigt roligt att en del medlemsstater har kommit långt. Därför är det viktigt att den nya förordning som kommer på plats nu inte river ned det som finns och kräver att man ändrar om för mycket i fungerande system.

Det är också viktigt att vi får harmoniserade regler över hela EU. Det är en konkurrensfråga och en frihandelsfråga. I grunden handlar det om att sådant här bara ska fungera på samma sätt över hela unionen, för det har ganska långtgående följder för både producenter och konsumenter. Då behöver vi regler som stämmer överens.

Med detta sagt är det viktigt just att de existerande lösningarna kan användas vidare och att man också har en möjlighet att vara ambitiös.

Sverigedemokraternas frågor var lite fler. Jag har försökt notera dem. Jag ska se om jag fått med mig alla.

Till att börja med kan vi som ett övergripande svar på i princip alla frågorna konstatera att vi nu går mot en riktlinjedebatt här. Det är första gången som rådet kommer att diskutera den här frågan. Förhandlingarna i miljöarbetsgruppen har inte pågått särskilt länge.

Nu ska man för första gången på den politiska nivån samla in vad medlemsstaterna har för synpunkter på förslaget. Hela idén med den process som rådet nu håller på med och som sedan kommer att fortsätta i trilogien, där man också diskuterar tillsammans med parlamentet – parallellt med detta håller också parlamentet på med frågan – är just att ta hand om svagheter i kommissionens förslag och att utarbeta något bättre som medlemsstaterna och parlamentet gemensamt kan ställa sig bakom.

Det är uppenbart att ledamoten Kinnunen har läst förslaget noga. Kanske det är så att han återanvänder sitt manus från i går? Jag noterar att jag blev titulerad ”minister” vid några tillfällen. Korrekt titel ska vara ”statssekreteraren” eller ”doktor Westlén”. Men jag har full förståelse för att han använder samma anteckningar. Även jag kan göra det ibland.

Jag ska försöka att ge mig på frågorna en i taget, men mitt övergripande budskap är att mycket av detta är frågor som är identifierade av medlemsstaterna, och jag är säker på att de kommer att tas upp i diskussionen under riktlinjedebatten på rådsmötet. Det svenska ordförandeskapets uppgift är ju nu att försöka jämka ihop detta och hitta

en lösning som medlemsstaterna kan stå bakom. Antagligen är det de frågor som ledamoten lyfter som kommer att adresseras i riktlinjebatten.

Första frågan handlade om hur man ska kunna garantera att det finns återvunnet material att få tag i när man ställer krav på det. Den frågan känner vi igen från batteriförordningsdiskussionerna. I de sammanhangen ställer man också krav på en viss procentandel återvunnet material. Där var frågan kanske ännu svårare eftersom man befann sig i en situation med kraftigt ökande användning av vissa typer av batterier och en ganska snabbt fallande användning av andra typer av batterier när blybatterier ersätts med litiumbatterier.

Riktigt samma problem finns kanske inte på förpackningssidan, där förändringarna är lite långsammare, men problembilden är känd eftersom rådet just haft dessa diskussioner. Det finns lite olika sätt att ta sig an frågan. Jag vet inte hur det svenska förslaget till kompromiss kommer att se ut, men man kan tänka sig sådant som att man mäter över tid eller över hela branscher. Sättet att mäta detta har stor betydelse för möjligheten att uppfylla det. Jag är övertygad om att det går att hitta en kompromiss som kommer att fungera.

Hur kan man förändra de delegerade akterna, och oroar sig regeringen över delegerade akter? I de här sammanhangen brukar vi ju alltid säga att den svenska ståndpunkten, som jag tror att de flesta av oss står bakom, är att vi gärna vill att så mycket som möjligt skrivs in i den lagstiftning som beslutas av rådet och parlamentet, och kommissionen ska inte ha makt över sådant som blir styrande utan kommissionen ska ha makt över detaljer där man på grund av teknisk utveckling kan behöva göra justeringar utan att gå igenom hela processen och uppdatera en förordning. Om detta är att vara orolig för delegerade akter vet jag inte, men det är i varje fall den linje vi brukar driva, och den kommer vi att ha med oss även den här gången.

Hur ska då dessa delegerade akter förändras? Det är en för tidigt ställd fråga, påstår jag. Vi har inte ens ett kompromissförslag till en förordning klar. Men när vi börjar närma oss något färdigt kan vi börja diskutera hur de delegerade akterna ska se ut.

Vilken instans som ska kontrollera att standarder efterlevs och att det finns olika alternativ att välja på tycker jag också är en fråga som är tidigt ställd. Den hoppar jag nog över.

När det gäller annex 5.3 och förbudet mot engångsartiklar kan jag konstatera att kommissionens förslag till förordning om förpackningar och förpackningsavfall inte innebär något totalförbud mot förnybara eller återvinningsbara pappersförpackningar för engångsbruk inom livsmedels-, hotell-, restaurang- och cafésektorn. Det finns förslag om förbud mot vissa typer av förpackningar under vissa förutsättningar, till exempel när mat och dryck ska konsumeras inom etablissemang.

Jag kan konstatera att miljö- och jordbruksutskottet diskuterade frågan om svensk ståndpunkt i går. Miljö- och jordbruksutskottet gjorde ändringar i förhållande till det som regeringen hade lagt fram, och jag kan också konstatera att utskottet inte ändrade ståndpunkten vad gäller detta. Regeringen avser att följa de instruktioner vi har fått från miljö- och jordbruksutskottet.

När det gäller frågan om plaståtervinning och regeringens syn i den sista frågan tolkade jag den som att det var ungefär samma fråga som återvinningskravet på plasten och hur det ska hanteras. I så fall är mitt svar

ungefär detsamma: Det här lär vi bli varse när vi börjar närma oss en kompromiss. Men om du menade någonting annat får du gärna förtydliga.

Anf. 134 MARTIN KINNUNEN (SD):

Det var en fråga som missades här, och det är frågan rörande kvoten av återanvändbara förpackningar inom bryggerisektorn. Hur ser man på det?

Anf. 135 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Jag är ledsen att jag missade den frågan. Det är samma sak där: Var siffrorna kommer att landa vet vi kanske inte förrän den sista natten i rådet. Det är lite grann samma sak som de livestock units vi just diskuterade. Här kommer vi säkert att få höra olika syn från olika medlemsstater. Jag har inget bra svar på frågan mer än så.

Anf. 136 MARTIN KINNUNEN (SD):

Rent allmänt förstår jag att om man sitter i ordförandestolen väntar man på vad kompromissen kommer att bli. Jag är lite mer intresserad av vad regeringens ståndpunkt är. Man kan ju ha ståndpunkter även rörande konkreta saker vad gäller de delegerade akterna. Men jag hör vad statssekreteraren säger.

Vad gäller återanvändbara förpackningar för bryggerisektorn är det en ganska central fråga vilka som ska beröras och hur. I den svenska ståndpunkten finns ingen koppling till det här alls. Det ministern har sagt tidigare är att mindre producenter är undantagna. I miljö- och jordbruksutskottet fick vi besked om att undantaget är så pass begränsat att det berör en så extremt liten del av den svenska marknaden att det inte gynnar branschen på något märkbart sätt.

Vi vill anmäla en avvikande ståndpunkt just vad gäller kvot för återanvändbara förpackningar. Sverige bör verka för att det här analyseras ytterligare just med utgångspunkt i hur det påverkar medelstora och mindre bryggerier. Det är svårt att definiera det där; mikrobryggerier kan man definiera på olika sätt. Men det handlar i alla fall om de mindre företagen, för det kommer att bli problematiskt.

Sedan står vi bakom den avvikande ståndpunkt som vi hade under den första överläggningen i miljö- och jordbruksutskottet. Men jag tänker inte hålla på att läsa upp den. Några av sakerna är ju också tillgodosedda i den nya versionen.

Anf. 137 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Jag vill gärna förtydliga något med anledning av det som ledamoten Kinnunen just sa.

Regeringens ståndpunkt är den svenska ståndpunkt som vi har pratat om. Jag kan konstatera att vi välkomnar förslaget. Vi anser att det är viktigt att försöka begränsa mängden förpackningsmaterial, att höja återvinningsgraden och att i större utsträckning återanvända förpackningar för att minska de resurser som vi använder för att skydda saker innan vi använder dem.

Det jag också konstaterar är att vi är tydliga i den svenska ståndpunkten med att vi vill se ett kostnadseffektivt system där det här görs på ett

rationellt sätt som innebär att det kommer att fungera.

Det adresserar precis frågan om var olika gränser ska dras. Vem ska lyda under det här regelverket och när? Exakt var de där gränserna ska dras är inte någonting som vi har velat slå fast eftersom vi kommer att vara i en förhandlingssituation där vi kommer att behöva diskutera det här med de andra medlemsstaterna. Det är därför det är utpekad en riktning av kostnadseffektivitet men också ambition.

Anf. 138 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en allmän avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet i enlighet med det Lorena Delgado Varas redogjorde för. Likaså finns en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet om högre ambitioner i likhet med vad Rebecka Le Moine föredrog här för nämnden. Sverigedemokraterna har en avvikande ståndpunkt vad gäller kvoten för återanvändningsbart. I övrigt hänvisade också Sverigedemokraterna till tidigare anmälda avvikande ståndpunkt i miljö- och jordbruksutskottet.

Vi noterar dessutom den breddade ståndpunkten efter gårdagens miljö- och jordbruksutskott, bland annat när det gäller träfibrer, som regeringen har gjort.

Med detta kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Förordningen om inrättande av en unionsram för certifiering av koldioxidupptag. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 139 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Herr ordförande! Den 30 november 2022 presenterade kommissionen ett förslag till certifieringsramverk för upptag och infångning av koldioxid.

Förslaget omfattar så kallad carbon farming, lagring av kol i produkter och permanent lagring genom tekniska åtgärder, såsom bio-CCS. En första presentation av förslaget hölls vid miljørådet den 20 december 2022 under det tjeckiska ordförandeskapet. Förhandlingar inleddes i rådsarbetsgruppen för miljö i februari, det vill säga under det svenska ordförandeskapet.

Under de tre möten som hittills har hållits har delegationerna granskat förslaget med möjlighet att bland annat ta upp frågor för förtydligande. Regeringen stöder EU-kommissionens ambition att utveckla ett effektivt regelverk för certifiering av upptag och infångning av koldioxid som stimulerar till ökade upptag av koldioxid i marksektorn, permanenta negativa utsläpp och hållbara kolflöden. Det här är i enlighet med den tidigare överlagda svenska ståndpunkten.

Med utgångspunkt i de diskussioner som har hållits hittills kan vi som ordförande konstatera att övriga medlemsstater ser både styrkor och utmaningar i kommissionens förslag. Styrkorna finns bland annat i möjligheten till ny finansiering av upptag och infångning av koldioxid och de potentiella synergieffekterna för exempelvis biologisk mångfald. Utmaningarna ligger bland annat i att hantera de vitt skilda geografiska förutsättningarna för upptag av koldioxid i markanvändningssektorn utan alltför betungande administration.

Under miljørådet den 16 mars öppnar vi upp för en diskussion om hur ett certifieringsramverk på EU-nivå kan bidra till fler åtgärder med hög

kvalitet och miljöintegritet. Åtgärderna syftar alltså till att öka upptag och infångning.

Miljörådet blir det första tillfället för EU:s klimat- och miljöministrar att formellt föra fram sina ståndpunkter om förslaget sedan det börjat behandlas av rådet. Som ordförande avser dock statsrådet Pourmokhtari inte att göra något inlägg i den diskussionen.

Utifrån diskussionerna hoppas vi på att få en förtydligad bild av vilka delar av förslaget vi som ordförandeland bör fokusera på under de fortsatta förhandlingarna.

Anf. 140 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Tack, statssekreteraren, för dragningen! Vi vill i Miljöpartiet följa upp tidigare anmälda ståndpunkt som har gjorts i miljö- och jordbruksutskottet.

Vi menar att ett nytt certifieringsramverk inte ska motverka funktionella ekosystem där internationella avtal om biologisk mångfald uppfylls och EU:s rättsakter på naturområdet följs.

Vi menar även att hållbarhetskraven bör vara utgångspunkten för investeringar i bio-CCS och att stor vikt ska läggas vid samtliga hållbarhetsmål.

Vi menar vidare att delegerade rättsakter med bäring på förslaget kan behöva innehålla ny detaljlagstiftning, exempelvis kopplad till hållbarhetskriterier.

Anf. 141 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vi vill också anmäla avvikande mening. Det finns delar av den svenska ståndpunkten som vi inte riktigt håller med om. Därför vill vi stryka meningen ”Regeringen anser att hållbarhetskraven inte bör hämma investeringsviljan för bio-CCS” samt den del där man pratar om relaterade rättsakter och att delegerade akter med bäring på förslaget inte ska innehålla någon ny detaljlagstiftning.

Dessutom vill vi lägga till det som lyftes upp tidigare i MJU.

Anf. 142 MALIN BJÖRK (C):

Centerpartiet vill följa upp en avvikande ståndpunkt som vi lade fram i miljö- och jordbruksutskottet den 9 februari, så jag hänvisar till den.

Anf. 143 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att Miljöpartiet har anmält en avvikande uppfattning i enlighet med det Rebecka föredrog här. Vänsterpartiet ha anmält avvikande ståndpunkt i enlighet med strykningar och tillägg som Lorena Delgado Varas har angivit. Centerpartiet har anmält en avvikande ståndpunkt med hänvisning till avvikande ståndpunkt i miljö- och jordbruksutskottet den 9 februari.

I övrigt kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med de avvikande ståndpunkter som jag har redogjort för.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse – omarbetning. Det är en riktlinjedebatt och diskussionspunkt.

Anf. 144 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Ordförande! Kommissionen presenterade förslaget till ett reviderat avloppsdirektiv den 26 oktober 2022. Förslaget är, som ni säkert känner till, en del av EU:s handlingsplan för nollföreningar av luft, vatten och mark, som i sin tur är ett led i att genomföra den europeiska gröna given.

Det svenska ordförandeskapet planerar nu för en riktlinjedebatt om förslaget vid miljørådet. Syftet är att ge politisk vägledning för det fortsatta arbetet. Ordförandeskapet har tagit fram ett bakgrundsdocument med frågor till stöd för ministrarnas diskussion. Det är också det dokument som ni har fått ta del av.

Vid miljørådet kommer EU:s miljöministrar att diskutera den ökade ambitionsnivån i förslaget, som bland annat innebär ökade krav på rening av avloppsvatten och att även mindre tätorter skulle omfattas av direktivet. Vi kommer även att diskutera förslag om att införa producentansvar för att finansiera vissa åtgärder för att rena avloppsvatten från vissa mikroföreningar, såsom läkemedelsrester. Vidare kommer förslaget om mål för att uppnå energineutraliteten inom avloppssektorn att diskuteras.

Regeringen välkomnar att direktivet revideras för att vara förenligt med andra målsättningar och strategier på miljö- och klimatområdet. Revideringen är viktig för genomförandet av handlingsplanen för nollföreningar.

Regeringen anser dock att det är viktigt att kraven i direktivet inte leder till åtgärder som medför oproportionerliga kostnader jämfört med miljönyttan de medför. Det gäller bland annat striktare krav på kväverening och krav för mindre tätorter. Detta är i enlighet med de tidigare överlagda svenska ståndpunkterna.

Som ordförande avser regeringen inte att göra inlägg i den specifika diskussionen på miljørådet. Regeringen står dock fortsatt bakom de svenska ståndpunkterna, som framgår i den faktapromemoria som överlades med miljö- och jordbruksutskottet den 31 januari.

Regeringen hoppas komma framåt i arbetet under den resterande delen av det svenska ordförandeskapet och ser riktlinjedebatten vid miljørådet som mycket värdefull inför det fortsatta arbetet i rådsarbetsgruppen.

Anf. 145 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Även här vill vi socialdemokrater ge stöd till regeringens ståndpunkt och påpeka det som också statssekreteraren nämnde om flexibiliteten och att det gäller att man har en proportionerlig behandling så att man inte får effekter för mindre orter. Det gäller även det som handlar om kvävereningen. Vi tycker att det är viktigt att vi i den svenska ståndpunkten håller fast vid detta så att vi kan rikta vårt fokus på de miljöåtgärder som har starkast miljönytta. Det får inte bli oproportionerliga kostnader för sådant som inte kommer att ge den miljönytta som vi tror gäller för svensk del.

Vi står bakom detta, och vi är glada att det finns med i ståndpunkten. Vi utgår från att regeringen trots ordförandeskapet agerar för den svenska ståndpunkten.

Anf. 146 REBECCA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag vill följa upp vår tidigare avvikande ståndpunkt. Jag vill också betona att vi behöver förtydliga att olika miljögifter utöver

läkemedelsrester, till exempel PFAS, ska täckas in av förslaget. Här nämns inte PFAS som en ämnesgrupp, och det menar vi är en brist. Vi skulle behöva adressera det i förslaget.

Det innebär också att man behöver mäta och kartera det. Enligt oss är uppströmsarbete centralt för att minska belastningen av miljögifter totalt sett. Det är tyvärr ett faktum att dessa gifter redan finns i omlopp i stor mängd, men med ett framgångsrikt uppströmsarbete kommer avloppsrening vara en viktig pusselbit för att minska mängden gifter i omlopp.

Textilindustrin måste inkluderas, eftersom det är en industri som ger upphov till en mängd mikroföroreningar och spridning av mikroplaster och miljögifter. Vi vill också understryka att arbetet behöver skyndas på för att få till ett snabbt genomförande av, som kommissionen föreslår, avancerad rening från miljögifter.

Anf. 147 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Centerpartiet vill även här anmäla en avvikande ståndpunkt. Den lades fram i miljö- och jordbruksutskottet den 31 januari och handlar om PFAS. Jag hänvisar till den.

Anf. 148 LORENA DELGADO VARAS (V):

Även jag vill hänvisa till vår avvikande ståndpunkt som anmälades den 31 januari.

Anf. 149 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Jag hörde ingen fråga så jag har inget ytterligare att tillägga.

Anf. 150 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en anmäld avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet i enlighet med det som Rebecka Le Moine nu lade till om övriga miljögifter, såsom PFAS, och textilindustrin. Dessutom har Centerpartiet och Vänsterpartiet anmält avvikande ståndpunkt i enlighet med det man gjorde i MJU den 31 januari.

I övrigt kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 7, Miljöanpassning av den europeiska planeringsterminen. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 151 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Herr ordförande! Som ni minns är det den europeiska planeringsterminen, EU:s årliga cykel av ekonomisk samordning och tillsyn, som utgör ramen för samordningen av medlemsstaternas ekonomiska politik. Frågan om miljöanpassningen av den europeiska terminen kommer att vara föremål för en sedvanlig diskussion på miljørådet i mars för att ge input från miljöministrarna till diskussionen om terminen på Europeiska rådets möte.

Regeringen anser att det är viktigt att planeringsterminen fokuserar på de övergripande målen att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser och främja hållbar och

inkluderande ekonomisk tillväxt och väl fungerande arbetsmarknader. En väl fungerande inre marknad och en stark grön och digital omställning är grunden för ökad tillväxt och konkurrenskraft.

Diskussionerna på miljørådet kommer dock att fokusera på ekonomiska möjliggörare som är avgörande för att påskynda systemomställningen inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Regeringen står bakom ordförandeskapets ansats att ta upp frågan för diskussion.

Anf. 152 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till den sista punkten på min dagordning nämligen dagordningspunkt 8, Övriga frågor. Här finns fyra underpunkter och jag föreslår att statssekreteraren tar dem i klump, om så önskas.

Anf. 153 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Alla punkter hade inte inkommit när nämnden fick den kommenterade dagordningen och finns därför inte med där. Det finns fem underpunkter; det har tillkommit en från Frankrike.

Det handlar om ändring av förordningen om koldioxidutsläpp från tunga fordon. Kommissionen kommer där att informera rådet.

Det handlar om den femte internationella konferensen om kemikalier som ska hållas i Bonn i höst. Den tyska delegationen kommer att ge information om det.

Det handlar också om reglering av växter som har tagits fram med hjälp av nya genomiska metoder och det upplevda behovet av ytterligare diskussioner som tar hänsyn till miljöaspekterna. Där kommer det ett inlägg av den österrikiska delegationen.

Det handlar vidare om resultat i en rapport om krigets påverkan på den naturliga miljön i Ukraina. Där kommer den polska delegationen att ge information.

Det handlar slutligen om det globala avtalet för plast och plastföreningar, som Frankrike kommer att lyfta upp.

Anf. 154 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och de fem punkterna. Med det har vi kommit fram till slutet av föredragningslistans punkt 5, Miljöfrågor.

Jag vill tacka statssekreterare doktor Westlén med medarbetare för deltagande på nämndens möte och önskar en trevlig helg när den så inträder.

Innehållsförteckning

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	2
Anf. 5 LORENA DELGADO VARAS (V)	2
Anf. 6 YUSUF AYDIN (KD)	2
Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	2
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 11 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	3
Anf. 12 MATILDA ERNKRANS (S).....	4
Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	4
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	4
Anf. 16 JAN ERICSON (M)	5
Anf. 17 LORENA DELGADO VARAS (V)	5
Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP).....	5
Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	6
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	6
Anf. 22 MATILDA ERNKRANS (S).....	7
Anf. 23 LORENA DELGADO VARAS (V)	7
Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP).....	7
Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	7
Anf. 26 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	8
Anf. 27 REBECKA LE MOINE (MP).....	8
Anf. 28 LORENA DELGADO VARAS (V)	8
Anf. 29 MATILDA ERNKRANS (S).....	9
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 31 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	9
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 33 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	10
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 35 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	10
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 37 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	11
Anf. 38 MATILDA ERNKRANS (S).....	11

Anf. 39 JAN ERICSON (M)	12
Anf. 40 LORENA DELGADO VARAS (V)	12
Anf. 41 CHARLOTTE QUENSEL (SD)	12
Anf. 42 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 43 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	13
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 45 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	13
Anf. 46 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 47 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	14
Anf. 48 ORDFÖRANDEN	14
§ 2 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor, hälso- och sjukvårdsfrågor samt konsumentfrågor	15
Anf. 49 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 50 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	15
Anf. 51 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 52 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	15
Anf. 53 MATILDA ERNKRANS (S)	16
Anf. 54 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	17
Anf. 55 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 56 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	17
Anf. 57 ORDFÖRANDEN	18
Anf. 58 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	18
Anf. 59 REBECKA LE MOINE (MP)	18
Anf. 60 LORENA DELGADO VARAS (V)	19
Anf. 61 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	19
Anf. 62 LORENA DELGADO VARAS (V)	20
Anf. 63 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	21
Anf. 64 ORDFÖRANDEN	21
§ 3 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor, hälso- och sjukvårdsfrågor samt konsumentfrågor	22
Anf. 65 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 66 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	22
Anf. 67 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 68 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	22
Anf. 69 ÅSA ERIKSSON (S)	23
Anf. 70 LORENA DELGADO VARAS (V)	23
Anf. 71 REBECKA LE MOINE (MP)	24
Anf. 72 JESPER SKALBERG KARLSSON (M)	24
Anf. 73 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	24
Anf. 74 REBECKA LE MOINE (MP)	25

Anf. 75	ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 76	Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	26
Anf. 77	ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 78	Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	26
Anf. 79	ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 80	Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	26
§ 4	Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor, hälso- och sjukvårdsfrågor samt konsumentfrågor	27
Anf. 81	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 82	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	27
Anf. 83	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 84	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	27
Anf. 85	VICE ORDFÖRANDEN	28
Anf. 86	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	28
Anf. 87	VICE ORDFÖRANDEN	28
Anf. 88	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	28
Anf. 89	VICE ORDFÖRANDEN	28
Anf. 90	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	28
Anf. 91	LEIF NYSMED (S).....	29
Anf. 92	REBECKA LE MOINE (MP).....	29
Anf. 93	LORENA DELGADO VARAS (V)	29
Anf. 94	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	29
Anf. 95	VICE ORDFÖRANDEN	30
Anf. 96	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	30
Anf. 97	LEIF NYSMED (S).....	30
Anf. 98	LORENA DELGADO VARAS (V)	30
Anf. 99	REBECKA LE MOINE (MP).....	31
Anf. 100	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	31
Anf. 101	VICE ORDFÖRANDEN	31
Anf. 102	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	31
Anf. 103	LEIF NYSMED (S).....	32
Anf. 104	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	32
Anf. 105	LEIF NYSMED (S).....	32
Anf. 106	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	32
Anf. 107	VICE ORDFÖRANDEN	32
Anf. 108	Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	33
Anf. 109	VICE ORDFÖRANDEN	33
§ 5	Miljöfrågor	34

Anf. 110	ORDFÖRANDEN.....	34	2022/23:31
Anf. 111	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	34	10 mars
Anf. 112	ORDFÖRANDEN.....	34	
Anf. 113	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	34	
Anf. 114	JYTTE GUTELAND (S)	35	
Anf. 115	ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 116	LORENA DELGADO VARAS (V)	35	
Anf. 117	MALIN BJÖRK (C).....	36	
Anf. 118	ORDFÖRANDEN.....	36	
Anf. 119	MALIN BJÖRK (C).....	36	
Anf. 120	REBECKA LE MOINE (MP).....	36	
Anf. 121	MATILDA ERNKRANS (S)	36	
Anf. 122	ORDFÖRANDEN.....	37	
Anf. 123	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	37	
Anf. 124	REBECKA LE MOINE (MP).....	37	
Anf. 125	ORDFÖRANDEN.....	37	
Anf. 126	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	38	
Anf. 127	JYTTE GUTELAND (S)	39	
Anf. 128	LORENA DELGADO VARAS (V)	39	
Anf. 129	REBECKA LE MOINE (MP).....	39	
Anf. 130	MARTIN KINNUNEN (SD)	39	
Anf. 131	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	41	
Anf. 132	ORDFÖRANDEN.....	42	
Anf. 133	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	42	
Anf. 134	MARTIN KINNUNEN (SD)	44	
Anf. 135	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	44	
Anf. 136	MARTIN KINNUNEN (SD)	44	
Anf. 137	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	44	
Anf. 138	ORDFÖRANDEN.....	45	
Anf. 139	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	45	
Anf. 140	REBECKA LE MOINE (MP).....	46	
Anf. 141	LORENA DELGADO VARAS (V)	46	
Anf. 142	MALIN BJÖRK (C).....	46	
Anf. 143	ORDFÖRANDEN.....	46	
Anf. 144	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	46	
Anf. 145	JYTTE GUTELAND (S)	47	
Anf. 146	REBECKA LE MOINE (MP).....	47	
Anf. 147	MALIN BJÖRK (C).....	48	
Anf. 148	LORENA DELGADO VARAS (V)	48	
Anf. 149	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	48	
Anf. 150	ORDFÖRANDEN.....	48	
Anf. 151	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	48	
Anf. 152	ORDFÖRANDEN.....	49	
Anf. 153	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	49	
Anf. 154	ORDFÖRANDEN.....	49	